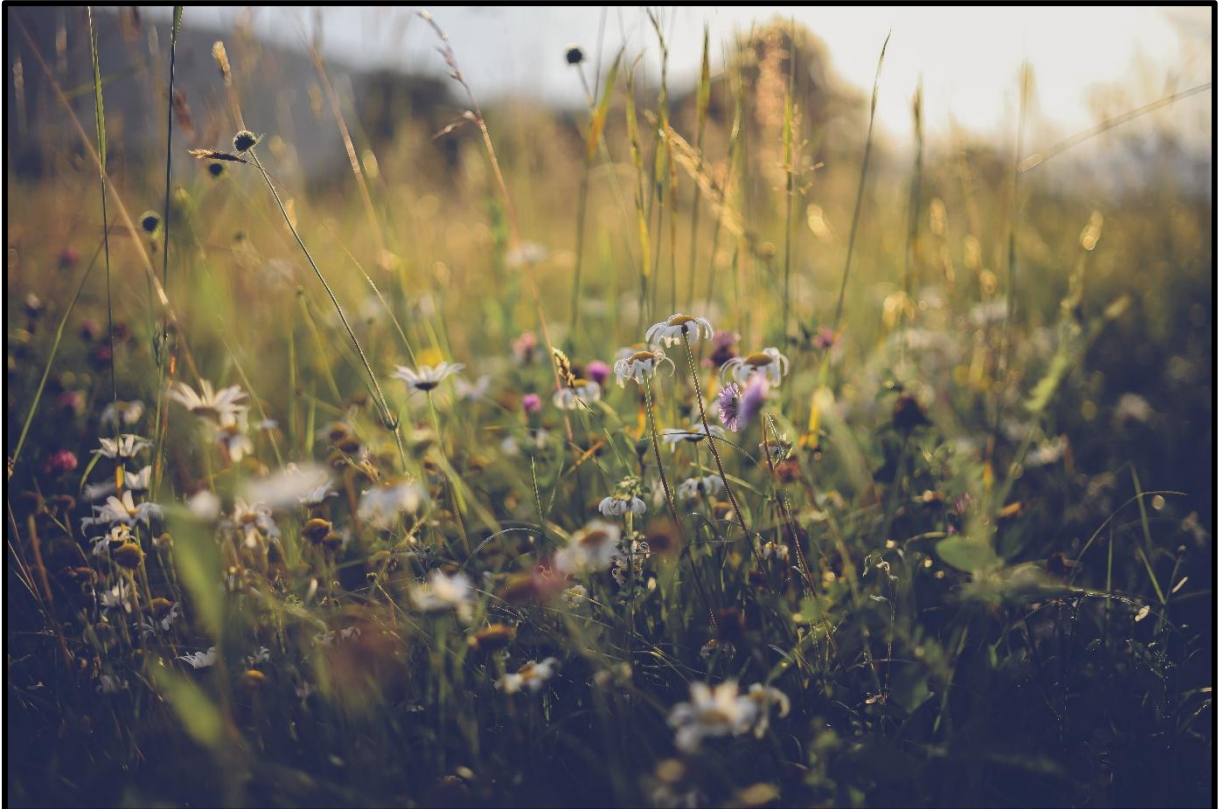

Biodiversitet, SMV'er og ESG-rapportering:

Et udvidet opslagsværk med teori, viden og metoder som støtte til guiden *Kom i gang med arbejdet med biodiversitet*

Udarbejdet af projektgruppen i forbindelse med forskning- og udviklingsprojektet:

Biodiversitet og økosystemer i den private sektor

– hvordan mindre SMV'er kan gribe arbejdet an og rapportere under ESG-standarderne

Af:

Lea Pedersen

Bryan Traum

Malene Holm Sørensen

EK ERHVERVSAKADEMI
KØBENHAVN

Indholdsfortegnelse

Indholdsfortegnelse	2
Indledning.....	3
Biodiversitet og økosystemer i en virksomhedskontekst.....	4
Virksomheden og biodiversitet – påvirkninger og afhængigheder	6
ESG-rapportering og biodiversitet	7
Systematisk tilgang til virksomhedens arbejde med biodiversitet og økosystemer.....	8
Systematisering af virksomhedens arbejde ud fra sfærer	9
Et nyt biodiversitetsværktøj for SMV'er	10
Introduktion til værktøjet: spørgerammerne 1, 2, 3 og 4	10
Opslagsværk til spørgerammerne 1-4	12
Støtte til Spørgeramme 1	12
Støtte til Spørgeramme 2	12
Støtte til Spørgeramme 3	12
Støtte til Spørgeramme 4.....	13
A: Vision, mission, værdier og omfang	14
B: Kortlægning og DMA (dobbelvæsentlighedsvurdering)	17
C: Strategi og mål	38
D: Monitorering, evaluering og opfølgning.....	40
E: Rapportering og kommunikation	41
Referencer.....	46
Bilag 1 – Spørgerammerne	47
Bilag 2 – Tjekliste til virksomheder – Kortlægning af Sfære 1	51

Indledning

Verden står i øjeblikket over for flere indbyrdes forbundne og accelererende globale miljøudfordringer, herunder tab af biodiversitet, klimaforandringer og forurening (IPBES, 2024). Når man som virksomhed forholder sig til klimadagsordenen, må man derfor også forholde sig til biodiversitet og forurening, da disse tre faktorer er stærkt forbundne.

Biodiversitet omfatter variationen af alt liv på jorden, fra gener og arter til hele økosystemer. Økosystemer er de naturlige systemer, hvor levende organismer og deres omgivelser interagerer, og sammen udgør de fundamentet for liv og produktion – også for virksomheder. For erhvervslivet er biodiversitet og velfungerende økosystemer derfor ikke blot naturressourcer, men kritiske systemer, der understøtter de forretningsmæssige aktiviteter.

Med Kuming-Montreal-aftalen¹ er der blevet sat yderligere fokus på biodiversitet. Aftalen indeholder bl.a. mål frem mod 2030, herunder det såkaldte “30 by 30”-mål. Dette mål skal sikre, at mindst 30 % af verdens land- og havområder beskyttes inden 2030. EU-biodiversitetsstrategien lægger sig op ad denne aftale. Disse aftaler og strategier forpligter EU-landene og deres virksomheder til at styrke indsatsen for naturbeskyttelse.

Som virksomhed er der tydelige fordele ved at tage højde for biodiversitet – den helt åbenlyse er at overholde lovgivning – andre er at opdage muligheder og håndtere risici. Både national og international lovgivning på området udvikler sig og stiller i stigende grad krav til virksomheder om at måle, rapportere og reducere påvirkninger. Mange virksomheder oplever stor usikkerhed omkring, hvordan arbejdet med ESG, og særligt med biodiversitet og økosystemer, konkret skal gribes an.²

Denne rapport er et udvidet opslagsværk, en slags ”brutto-dokument”, som støtter arbejdet med guiden ”Kom i gang med arbejdet med biodiversitet”, udgivet af projektgruppen i juni 2026. I denne rapport findes uddybende forklaringer og teorier, metoder og vigtige links, som bygger videre på informationen i guiden. Dele af guiden gentages her i opslagsværket, så man behøver ikke at bladere frem og tilbage mellem flere dokumenter for at finde et enkelt svar.

Det er muligt at arbejde alene med guiden og dens fire spørgerammer. Guiden indeholder definitioner, viden og links, som hjælper virksomheder med at arbejde struktureret med biodiversitet og rapportere om deres arbejde. Men hvis du vil vide mere og grave dybere i teorier eller undersøge flere links og metoder, er dette opslagsværk til dig.

Guiden og de fire spørgerammer kan downloades her: [KLIK HER](#)

OBS! Når vi skriver *biodiversitet*, dækker det, i de fleste tilfælde, det bredere begreb *biodiversitet og økosystemer*.

¹ Kuming-Montreal-aftalen blev vedtaget i 2022 under FN’s konvention om biologisk mangfoldighed.

² Forvirringen er blevet forstærket efter EU’s Omnibus-pakke vedtaget sidst i 2025, som forsøger at forenkle den omfattende ESG-lovgivning – herunder CSRD og ESRS. Usikkerheden er også tydelig for mindre virksomheder der indgår i de stores værdikæder, som skal forholde sig til konsekvenserne, uden de endelige standarder er fuldt fastlagt – forventet implementering er først i 2027.

Biodiversitet og økosystemer i en virksomhedskontekst

Biodiversitet er af FN defineret som: “Mangfoldigheden af levende organismer i alle miljøer, både på land og i vand, samt de økologiske samspil, som organismerne indgår i. Biodiversitet omfatter såvel variationen inden for og mellem arterne som mangfoldigheden af økosystemer.” (United Nations, 1992). Med andre ord er biodiversitet variationen af alt liv på jorden, fra gener og arter til hele økosystemer.

Økosystemer er naturlige systemer, hvor levende organismer og deres omgivelser interagerer – det kunne f.eks. være en skov, havet eller et vådområde. Sammen udgør biodiversitet og velfungerende økosystemer fundamentet for liv, produktion og økonomiske aktiviteter (Ministeriet for Grøn Trepert, 2026) (Det Europæiske Råd, 2026). De ydelser eller tjenester, vi får af naturen, skaber værdi for os og for vores samfund og virksomheder. Disse tjenester kaldes “økosystemtjenester”. Biodiversitet og velfungerende økosystemer må af erhvervslivet derfor betragtes som kritiske systemer, der understøtter de pågældende økonomiske aktiviteter.

Økosystemtjenesterne opdeles jf. IPBES i tre kategorier: **regulerende**, **materielle** og **ikke-materielle**. Figuren til højre (M. Fischer et al., 2018) viser eksempler på økosystemtjenester inden for disse tre kategorier.

Regulerende økosystemtjenester:

Kan f.eks. være, når insekter bestøver afgrøder af forskellig art, så vi får dannet frø og frugter. Det kan også være vores mulighed for at få rent vandt. Et andet eksempel er naturens evne til at regulere atmosfærens indhold af CO₂ og dermed også regulere klodens klima.

Materielle økosystemtjenester: Kan

f.eks. være fødevarer eller vores mulighed for f.eks. at bruge træ til byggeri. En materiel tjeneste kan dog også være, at vi benytter os af kemiske stoffer i planter, som kan bruges til udvikling af lægemidler.

Ikke-materielle økosystemtjenester: Kan f.eks. være, når man får en oplevelse af glæde eller ro ved at være i naturen, altså rekreation, eller når vi lader os inspirere af naturen i mange forskellige henseender.

Disse tjenester er ofte usynlige i økonomiske regnskaber, men de udgør et målbart fundament for virksomhedernes værdiskabelse. Over halvdelen af verdens BNP vurderes at være moderat eller stærkt afhængig af naturens funktioner (World Economic Forum, 2020). Biodiversiteten er dog under pres fra menneskelige aktiviteter og ressourceforbrug, og tabet af biodiversitet er ikke stoppet,

NATURENS BIDRAG TIL MENNESKER

Vedligeholdelse af levesteder	Fødevarer og dyrefoder	Læring, uddannelse og inspiration
Bestøvning		
Regulering af luftkvalitet	Energi	Fysiske og psykiske oplevelser
Regulering af klima		
Regulering af syredannelse i havet	Materialer	Understøttende processer
Regulering af mængden af ferskvand		
Regulering af ferskvandskvalitet	Medicinske resurser	Vedligeholdelse af muligheder
Dannelse af jordbund		
Regulering af farer (naturlige ulykker og ekstreme hændelser)		
Regulering af skadelige organismer		
REGULERENDE	MATERIELLE	IKKE-MATERIELLE

hverken globalt eller i Danmark (Biodiversitetsrådet, 2024) (Brondízio, Settele, Díaz, & Ngo, 2019) (WWF, 2024). Konsekvenserne kan være både åbenlyse og mindre synlige, men de påvirker direkte virksomheders drift og samfundets funktion (Church, Walsh, Engel, & Vaupel, 2022).

På trods af kendskab til biodiversitetsproblematikken i årtier (United Nations, 1992) blev tab af biodiversitet nævnt i World Economic Forums Global Risk Report for første gang i 2009. Siden 2016 har tabet af biodiversitet været rangeret blandt de ti største globale trusler og bør således være en del af virksomheders analyse af omverdenen (Church, Walsh, Engel, & Vaupel, 2022). Ifølge IPBES skyldes tab af biodiversitet fem overordnede, direkte drivkræfter (IPBES, 2019). Det skønnes, at disse har stået for mere end 90 % af naturtabet i løbet af de seneste 50 år.

Five direct drivers of nature loss have accelerated since 1970

Driver of nature loss	Illustrative impact on nature
 Land- and sea-use change	<p>Half of all habitable land today is used for agriculture and livestock²²</p> <p>In recent years, we have lost more than 3 million hectares annually of tropical primary forest, one of the most biodiverse ecosystems in the world²³</p> <p>In the past 50 years, there has been a four-fold increase in the number of dead zones, i.e. areas in which levels of oxygen are too low to support most marine life; there are more than 400 dead zones worldwide, a combined area greater than that of the United Kingdom^{24,25}</p>
 Climate change	<p>Fires in boreal forests are now more extensive and destructive than in the past 10,000 years;²⁶ climate models predict that conditions making fires more frequent and severe will significantly increase²⁷</p> <p>Coral reefs are projected to decline by a further 70% to 90% at 1.5°C of warming, with larger losses (>99%) at 2°C²⁸</p>
 Natural resource use and exploitation	<p>93% of fish stocks today are fished at or beyond maximum sustainable levels²⁹</p> <p>Since 1970, annual extraction of natural resources, including fossil fuels and biomass, has increased 3.4-fold³⁰</p>
 Pollution	<p>Globally, around 115 million tonnes of mineral nitrogen fertilizers are applied to croplands each year; a fifth of these nitrogen inputs accumulate in soils and biomass, while 35% enter the oceans³¹</p>
 Invasive alien species	<p>There has been a 70% increase in non-native species, with adverse impacts on local ecosystems and biodiversity³²</p>

Figuren ovenfor viser de fem direkte drivkræfter, som er:

1. **Ændret arealanvendelse og udnyttelse af havområder**, herunder skovrydning, urbanisering og intensivt land- og skovbrug.
2. **Vores direkte efterstræbelse** efter forskellige vilde arter, f.eks. fiskebestande eller bestemte træer til tømmerproduktion.
3. **Klimaforandringer**, som påvirker økosystemers stabilitet og arters udbredelse.
4. **Forurening** med miljøfremmede stoffer, herunder næringsstoffer og giftstoffer.
5. **Invasive arter**, der fortrænger hjemmehørende arter og ændrer økologiske balancer.

I sidste ende udspringer disse fem drivkræfter af en kombination af nuværende produktions- og forbrugsmønstre, befolkningsdynamik, handel, teknologiske innovationer og ledelse, både på samfunds- og virksomhedsniveau.

Virksomheden og biodiversitet – påvirkninger og afhængigheder

Alle virksomheder er både afhængige af og påvirker biodiversitet. Den eneste forskel er hvor meget. Naturens økosystemer leverer ressourcer og funktioner, som virksomheder *direkte* er *afhængige* af, da de bruger dem gennem hele deres værdikæde – f.eks. råvarer, vand, jordens frugtbarhed, bestøvning og stabil energiforsyning. Samtidig har virksomheder også mere *indirekte* afhængigheder, såsom medarbejdertrivsel, lokal opbakning og brand-værdi, der kan falde, hvis virksomheden forbindes med ødelæggelsen af natur. Virksomheden kan være afhængig af biodiversitet på måder, der enten er tydelige i dag eller først kan blive mærkbare, når eller hvis naturens tilstand ændrer sig.

Virksomheder *påvirker* også naturen gennem bl.a. arealanvendelse, forurening, ressourceudnyttelse og aktiviteter i værdikæden – og bliver dermed en del af de processer, der driver biodiversitetstab. Påvirkninger på, og af, biodiversiteten kan være *faktiske* (noget, der allerede sker i dag) eller *potentielle*, som først kan vise sig længere ude i fremtiden. Når biodiversiteten forringes, kan det skabe konkrete *risici* og trusler for virksomheder: stigende omkostninger, ustabile forsyningskæder, nye lovkrav el. tab af omdømme. Særligt SMV'er, der er afhængige af naturressourcer eller har aktiviteter i områder med naturpres, kan blive sårbare.

Men biodiversitet rummer også *muligheder*. Virksomheder, der handler ansvarligt og arbejder for at beskytte eller genoprette natur, kan reducere deres risici, styrke driftseffektiviteten og udvikle nye produkter og markeder. Det kan ske gennem bl.a. indsatser på lokale arealer, øget fokus på biodiversitet i værdikæden eller ændrede interne processer, der både mindsker påvirkningen og skaber økonomiske gevinster. For SMV'er kan biodiversitet derfor ses som både en central risikofaktor og en strategisk mulighed, der kan styrke forretningen på lang sigt.

Som virksomhed er det derfor vigtigt at undersøge både de risici og de muligheder, der hænger sammen med egne påvirkninger og afhængigheder af biodiversitet – både ved evaluering af nuværende, og planlægningen af fremtidige, aktiviteter. Én metode til at forstå virksomhedens påvirkninger, risici og muligheder i forhold til biodiversitet i hele værdikæden er en *dobbelt væsentlighedsvurdering* eller DMA (Double Materiality Assessment). DMA er især kendt i forbindelse med virksomhedernes arbejde med ESG. DMA-vejledning præsenteres i *Støtte til Spørgeramme 4*.

ESG-rapportering og biodiversitet

EU-lovgivning vedr. gennemsigtighed hos store europæiske virksomheder og krav om ESG-rapportering har sat nyt fokus på virksomhedernes arbejde med bæredygtighed, og hvordan de formidler information om deres aktiviteter og aftryk. De overordnede rammer for, hvem der skal rapportere og hvordan, er etableret i CSRD (Corporate Sustainability Reporting Directive). For at sikre, at rapporteringen sker på en ensartet og sammenlignelig måde, blev der etableret rapporteringsstandarder, som alle forpligtede virksomheder skal anvende. Disse standarder, ESRS'erne (European Sustainability Reporting Standards), danner en ramme for rapportering delt op i 12 kategorier: to tværgående standarder (ESRS 1, ESRS 2) og ti emnespecifikke standarder for E (Environment/miljø, E1-5), S (Social, S1-4) og G (Governance/ledelse, G1).

ESRS 1 indeholder ingen datapunkter, men danner rammerne for rapporteringen om de emner og datapunkter, der er defineret i de resterende standarder. Biodiversitet er E4 i ESRS'erne. Læs det seneste udkast til standarderne for rapportering om biodiversitet og økosystemer (E4) på EFRAGs³ side: [klik her](#).

Selv om disse standarder kan anvendes på frivillig basis af mindre store virksomheder (under 1.000 ansatte) og SMV'er, kræver det en stor indsats og mange ressourcer at rapportere under ESRS. Især SMV'er kan være pressede, hvis de skal investere i så omfattende en rapportering. Derfor har EFRAG udviklet standarder for SMV'ers (under 250 ansatte) frivillige rapportering, som er meget mere enkle. Disse standarder, VSME (Voluntary Standard for SME's) regnes med at danne basis for den frivillige rapportering for alle virksomheder med under 1.000 ansatte. Det forventes også, at de begrænsede datapunkter rapporteret under VSME vil danne en ramme for de data, som de større virksomheder kan kræve leveret af mindre virksomheder i deres værdikæder.

VSME har to moduler: basismodulet (Basic Module) og et udvidet modul (Comprehensive Module). I VSME er biodiversitet behandlet, bl.a. under B5 i basismodulet.

³ European Financial Reporting Advisory Group (EFRAG).

Systematisk tilgang til virksomhedens arbejde med biodiversitet og økosystemer

At forstå og håndtere biodiversitetsrelaterede risici og muligheder kan virke som en stor opgave. Dette afsnit vil introducere dig til, hvordan du som virksomhed kan danne et overordnet overblik over, hvordan I skal forholde jer til jeres aktiviteter – både lokalt og i værdikæden – og hvordan I tager højde for jeres påvirkninger og afhængigheder af biodiversitet og økosystemer, dels for at kunne forholde jer til trusler såsom stigende omkostninger, dels for ikke at gå glip af nye muligheder.

Det handler ikke om at anvende alle tilgængelige værktøjer, men om at vælge de indsatser, der giver mening i forhold til virksomhedens størrelse, ressourcer og branche. For virksomheder, der råder over egne arealer eller udfører aktiviteter på andres, kan det være relevant at undersøge, hvordan disse arealer driftes, og om de ligger tæt på beskyttet eller sårbar natur. Små ændringer i arealdrift kan i nogle tilfælde styrke den lokale biodiversitet.

For langt de fleste virksomheder – særligt danske SMV'er – ligger det største biodiversitetspres dog ikke på egne arealer, men i værdikæden. Her spiller råvarer, processer, indkøb og leverandører en central rolle.

Et godt udgangspunkt for at arbejde med biodiversitet er at forstå sin virksomheds aktuelle situation i forhold til biodiversitet. Derfor vil der i det følgende kapitel præsenteres en overordnet forståelsesramme, "sfærer", der netop kan hjælpe dig med at forstå og reflektere over din virksomheds faktiske og potentielle påvirkninger. Sfærene er også relevante i forbindelse med virksomhedernes ESG-arbejde.

En del af virksomhedens biodiversitetsrelaterede ESG-arbejde og den tilhørende rapportering indebærer en kortlægning og forståelse af de påvirkninger og afhængigheder, som er mest væsentlige for virksomheden, og hvor de ligger henne. Sfærene er en meget anvendelig ramme for at skabe denne forståelse. Når en virksomhed anvender den frivillige ESG-rapporteringsstandard for SMV'er (VSME), skal der f.eks. angives data om steder, som virksomheden "ejer, har lejet eller forvalter i eller nær et biodiversitetsfølsomt område", og evt. aktiviteter på stederne (EFRAG, 2024).

Systematisering af virksomhedens arbejde ud fra sfærer

Én måde, hvorpå du kan dele dit arbejde med biodiversitet op, er at se på virksomheden ud fra "sfærer". I et CO₂-regnskab kan vi kategorisere kilden til virksomhedens udledning af drivhusgasser ud fra tre forskellige "scopes". På lignende vis kan biodiversitetspåvirkninger kategoriseres ud fra sfærer, en måde til at identificere, hvor de foregår, baseret på de fysiske steder, som virksomheden råder over, påvirker og er afhængig af. Konceptet er udviklet af BioCircular, og spørgerammerne i den tilhørende guide vil bruge denne opdeling (Lisbjerg, 2026). Du vil derfor skulle stifte bekendtskab med definitionerne for at kunne arbejde med vores materiale.

Sfære 1: Tager udgangspunkt i påvirkninger og afhængigheder af egne arealer – de arealer, som din virksomhed ejer, er ansvarlig for gennem forpagtning eller forvalter. Her skal du som virksomhed se på, hvordan du giver dine lokaliteter de bedst mulige betingelser for biodiversitet.

Sfære 2: Tager udgangspunkt i virksomhedens aktiviteter, som direkte påvirker eller er afhængige af områder (biodiversitet/økosystemer) uden for egne arealer.

Sfære 3: Tager udgangspunkt i virksomhedens værdikæde – både påvirkninger opstrøms - gennem leverandører - og nedstrøms - gennem kunder og slutbrugere.

Sfære 3 omfatter alle virksomhedens indirekte påvirkninger på biodiversitet gennem hele værdikæden – både opstrøms (valg af leverandører, råvarer, materialer) og nedstrøms (sortiment af produkter og services du tilbyder og kunders brug, bortskaffelse og end-of-life af produkter og services).

I sfære 3 har din virksomhed ikke direkte kontrol over arealer eller aktiviteter, men den har betydelig indflydelse gennem jeres valg, udvalg, krav og samarbejder. For mange virksomheder ligger størstedelen af biodiversitetspåvirkningen i værdikæden.

Når du går systematisk til værks og anvender vores spørgerammer, vil du automatisk komme ind på ovenstående 3 sfærer – med mulighed for at støtte jeres arbejde med yderligere forklaringer og værktøjer via opslagsværket nedenfor.

Et nyt biodiversitetsværktøj for SMV'er

Projektgruppen har udviklet fire spørgerammer, som er et værktøj for virksomheder som vil arbejde struktureret med biodiversitet, rapportere om deres arbejde og levere relevante data til interessenter. Værktøjet kan anvendes både selvstændigt og sammen med guiden eller dette opslagsværk, som kilde til uddybet information om diverse emner. Både værktøjet og guiden kan downloades fra Erhvervsakademi Københavns hjemmeside og findes som bilag til dette dokument.

Links til downloadsiden

Download alle 4 spørgerammer og kvikguiden til at arbejde med spørgerammerne via følgende links:

[Spørgerammer 1-4](#)

[Kvikguiden: Kom i gang med arbejdet med biodiversitet - En guide til at arbejde med og rapportere om biodiversitet i din virksomhed](#)

[Projektsiden på EK's hjemmeside](#)

Introduktion til værktøjet: spørgerammerne 1, 2, 3 og 4

Spørgerammerne 1-4 består af spørgsmål, der giver dig et overordnet overblik over det kommende arbejde og bagefter leder dig igennem arbejdet på en struktureret måde. Du kan udfylde svarfelterne og få et samlet billede af, hvor virksomheden står lige nu, og genbesøge dine svar, når du senere gør status på arbejdets fremskridt. Du kan også bruge spørgsmålene som en ramme til at afklare, hvor du er, hvor du vil hen, og hvilke områder der kræver fokuseret indsats og handling.

Spørgeramme 1: Er biodiversitet og økosystemer en relevant faktor for os?

Spørgeramme 2: Vores intentioner, ambitioner og omfang

Spørgeramme 3: Modenhed - hvor langt er vi nået?

Spørgeramme 4: Værktøj til struktureret arbejde med biodiversitet og økosystemer

De tre første spørgerammer kan hjælpe dig godt i gang med arbejdet med biodiversitet:

- Spørgeramme 1 støtter dig i at afklare, om og hvor biodiversitet er relevant for din virksomhed ud fra sfære. Du skal tage stilling til, hvor og hvordan din virksomheds aktiviteter, faktisk eller potentielt, påvirker eller påvirkes af biodiversitet.
- Spørgeramme 2 hjælper dig derefter med at undersøge dine ambitioner og de fokusområder, som relaterer sig til arbejdet med biodiversitet.
- Du kan bruge Spørgeramme 3 til at vurdere virksomhedens “modenhed” og parathed til arbejdet med biodiversitet.

Materialet i de tre første spørgerammer leder naturligt videre til **Spørgeramme 4**, hvor arbejdet bliver mere konkret og handlingsorienteret. Spørgeramme 4 leder dig systematisk gennem det praktiske arbejde med biodiversitet: fra forståelsen af din virksomheds afhængigheder og påvirkninger til kortlægning af data, udvikling af strategier og rapportering.

Følgende kapitler er struktureret efter spørgerammerne og er præsenteret som fire mindre opslagsværker, ét for hver spørgeramme. På den måde vil det være nemmere at finde frem til lige præcis det emne eller den viden, du har brug for.

Opslagsværk til spørgerammerne 1-4

Støtte til Spørgeramme 1

Biodiversitets tre sfærer

Biodiversitets tre sfærer er en ny ramme for kortlægning af virksomhedens påvirkning og afhængighed af biodiversitet og økosystemtjenester.

Sfære 1: Virksomhedens egne aktiviteter direkte påvirkning og afhængighed af biodiversitet på egne arealer.

Sfære 2: Virksomhedens direkte påvirkning og afhængighed af biodiversitet, forbundet med egne aktiviteter uden for egne arealer (på andres arealer).

Sfære 3: Virksomhedens indirekte påvirkning og afhængighed af biodiversitet gennem aktiviteter i virksomhedens værdikæde.

Se under Spørgeramme 4 B3-4 for en dybere gennemgang af biodiversitets tre sfærer.

Befæstede områder: Alle arealer hvor det oprindelige jordlag er dækket på en måde, som gør det uigennemtrængeligt (vand kan ikke trænge igennem). Det kan f.eks. være, at der er asfalteret, bebygget eller dækket med beton. Dette kan have en påvirkning på miljøet og biodiversiteten.

Primære og støtteaktiviteter: I en værdikæde har en virksomhed primære aktiviteter og støtteaktiviteter. Primære aktiviteter relaterer sig til virksomhedens primære aktivitet, dvs. produktionen af dens produkt eller service. Det kan være anskaffelse af råmaterialer, produktionsmaskiner, ansættelse af produktionsmedarbejdere osv. Støtteaktiviteter er sekundære aktiviteter, som ikke er direkte relateret til produktionen, men støtter virksomhedens drift, f.eks. indkøb til kantine, IT-infrastruktur, menneskelige ressourcer (HR), osv. For mere information se afsnittet om værdikæden.

Støtte til Spørgeramme 2

For en gennemgang af **værdikæden** se **Spørgeramme 4 B1-2**.

Intentioner: Hvorfor vil virksomheden arbejde med biodiversitet? Hvad er formålet?

Ambitioner: Hvor stor en indsats vil virksomheden lave? Hvor vigtigt er det for virksomheden? Hvor ambitiøse er målene, og hvor mange ressourcer vil virksomheden allokere til arbejdet?

Omfang (arbejdets afgrænsning): På hvilket niveau vil virksomheden fokusere sit arbejde? F.eks. på en bestemt lokation eller et bestemt produkt? Er der noget, virksomheden vælger ikke at arbejde med? Hvorfor?

Støtte til Spørgeramme 3

Spørgeramme 3 fokuserer på virksomhedens modenhed i forhold til arbejdet med biodiversitet. Det drejer sig ikke kun om, hvorvidt man er i gang med biodiversitetstiltag, men også om hvorvidt

virksomheden har en forståelse af, hvor og hvor meget den påvirker og/eller er afhængig af biodiversitet og økosystemtjenester. Dertil kommer hvor struktureret arbejdet er, om der er allokeret de nødvendige ressourcer, og hvor forankret intentionerne og ambitionerne er i virksomheden.

Spørgeramme 3 er en tjekliste, som bruges til at forstå, hvor langt I er nået; hvor strukturerede I er. Flere af de samme emner går igen i både Spørgeramme 3 og Spørgeramme 4. Spørgeramme 3 giver indblik i, hvor moden virksomheden er i forhold til arbejdet med biodiversitet, hvorimod Spørgeramme 4 er guiden til at udføre det praktiske arbejde på en struktureret måde.

Biodiversitets tre sfærer

Læs under Spørgeramme 1 for en hurtig gennemgang af biodiversitets tre sfærer. Se under Spørgeramme 4 B3-4 for en dybere gennemgang af de tre sfærer.

Støtte til Spørgeramme 4

Dette værktøj hjælper dig konkret med at tage fat på det praktiske arbejde med biodiversitet i din virksomhed. Her er det vigtigt med en systematisk tilgang, og du skal overveje, hvordan du vil gemme dine data og dokumenter, så du nemt og hurtigt kan tilgå dem.

En struktureret tilgang med fokus på at dokumentere dit arbejde kan også hjælpe dig i den efterfølgende proces med rapportering. Når du kan dokumentere dit arbejde, kan du nemmere sikre dig, at din rapportering og kommunikation opfylder de rammer, der er etableret i markedsføringsloven og Forbrugerombudsmandens retningslinjer for miljø- og etiske påstande:

forbrugerombudsmanden.dk/media/46475/2016-miljumsige-og-etiske-udsagn.pdf

Støtte til Spørgeramme 4 er opbygget ud fra spørgerammens overordnede hovedpunkter, hhv. A: Vision, mission, værdier og omfang, B: Kortlægning og DMA, C: Strategi og mål, D: Monitorering, evaluering og opfølgning og E: Rapportering og kommunikation. Du kan vælge at læse alle uddybende tekster, eller du kan bruge det som et opslagsværk, der kan hjælpe dig der, hvor du har brug for yderligere viden.

A: Vision, mission, værdier og omfang

A2-A4: Vejledning til at lave vision, mission og værdier, herunder omfang og begrænsninger af arbejdet

Hvis din virksomhed vil sætte fokus på biodiversitet og bidrage positivt til denne gennem virksomhedens aktiviteter, er det vigtigt at sætte ærlige og realistiske ambitioner i forhold til den indsats, I vil lave. Det vil skabe en fælles retning og mening at skrive ønsket om at arbejde med biodiversitet, og evt. ambitionsniveauet, ind i virksomhedens vision, mission og værdier. Husk dog, at dette vil forpligte virksomheden til at handle på en måde, gennem bl.a. aktiviteter, drift, målsætning og strategilægning, som støtter realiseringen af dens erklærede vision, mission og værdier.

Retning og ambitionsniveau giver sammenholdt med virksomhedens strategi også afgørende pejlemærker til arbejds omfang og dermed prioritering af ressourcer.

Virksomhedens vision og mission er relaterede, men ikke de samme. *Visionen* er et langsigtet udtryk for, hvad virksomheden ønsker at opnå i fremtiden. Tænk "Hvem vil vi være?". *Missionen* beskriver virksomhedens formål, hvordan den skaber værdi, med et mere konkret fokus på, hvad den gør i nutiden. Tænk "Hvad gør vi, for hvem og hvordan?".

Værdier fungerer som en rettesnor for virksomheden og dens medarbejdere, dvs. hvordan der arbejdes i virksomheden med hinanden og omverdenen (Center for Frivilligt Socialt Arbejde, 2020).

Reflekter over hvordan biodiversitet kan skrives ind i jeres formelle dokumenter, når I gennemgår følgende øvelser.

Formulering af vision – fire trin (Wulff, 2017)

- Del jer op og reflekter over ønskescenariet for virksomheden og dens målgruppe om 20 år – udarbejd en kort formulering af virksomhedens vision (gerne én konkret sætning).
- Præsenter gruppernes visioner.
- Drøft de fremlagte visioner – foretag tilpasninger.
- Endelig formulering: Udpeg en til to personer, som udarbejder den endelige formulering, der efterfølgende godkendes af de relevante personer, alt efter hvordan I er organiseret.

Formulering af mission – fire trin

- Hvad – hvad gør virksomheden/ hvilket problem løses? - "Vi ..."
- Hvordan – hvordan vil virksomheden løse problemet?
- Hvem – hvem gøres der noget for/ hvem er den primære målgruppe?
- Formuler mission – ovenstående tre sætninger skal sammensættes i én eller to sætninger. Husk, at den skal være "let" at kommunikere og forstå.

Formulering af værdier – tre trin

- Forestil jer den optimale virksomhed – se den for jer.
- Beskriv adfærden i den – husk, at det er adfærden i den optimale virksomhed:
 - Hvad kendetegner adfærden og de gode vaner?
 - Hvilke holdninger og meninger er gældende?
 - Hvad kendetegner kommunikation, relationer og samarbejdet?
 - Hvordan er arbejdsformen?
 - Hvordan udvikler medarbejdere og virksomhed sig?
 - Hvilke af disse værdier har din virksomhed i dag?
- Saml jeres beskrivelser – hvilken adfærd er vigtigst – formuler det som værdier, f.eks. ærlighed, omsorg, professionalismisme, osv.

Når det kommer til deltagelse i formuleringen af virksomhedens vision, mission og værdier, er det vigtigt at finde den rette balance mellem for lidt involvering, der kan føre til lavt ejerskab, og for meget involvering, der kan føre til et uklart resultat. En tommelfingerregel er: “Ledelsen beslutter – organisationen kvalificerer”.

Relevante aktører at involvere i processen på forskellige stadier og af forskelligt omfang kunne være:

- Topledelsen (direktion/CEO) - De skal altid være centrale.
- Mellemledere - De oversætter strategi til praksis og er bindeled mellem strategi og medarbejdere.
- Nøglemedarbejdere (på tværs af organisationen) - Ikke alle, men repræsentativt udvalgte.
- Kunder – Vision, mission og værdier bør afspejle værdi for kunden.
- Evt. Bestyrelsen.

Virksomheden kan også skrive en “Code of Conduct” eller politik for Due Dilligence, som etablerer rammerne for miljømæssig, social og ledelsesmæssig adfærd - naturligvis i tråd med virksomhedens vision, mission og værdier. Denne politik forpligter virksomheden yderligere og kan bruges som guide til, hvordan virksomheden skal handle i forskellige situationer, herunder i forbindelse med samarbejdet internt og i værdikæden.

På Virksomhedsguiden kan du få inspiration til, hvordan en Due Dilligence kunne se ud for din virksomhed: [LINK](#). Her findes også en miljø- og klimapolitik, som inkluderer biodiversitet: [LINK](#)

Her kan du også finde en “Leverandør Code of Conduct” – et skridt for at sikre, at rammerne for miljømæssig, social og ledelsesmæssig adfærd også overholdes hos virksomhedens leverandører: [LINK](#). Her findes også en skabelon til virksomhedens interne ”Ansvarspolitik”: [LINK](#)

A7: Allokering af ressourcer og kompetencer

Når din virksomhed har lagt en strategi og etableret mål for arbejdet med biodiversitet, er det vigtigt at allokere de nødvendige ressourcer for at sikre, at arbejdet udføres. Vi kender dette fra rammerne etableret for både ledelsessystemer, som ISO 14001 (Miljøledelse) og ESG-rapportering, som ESRS 2 GDR-A (General Disclosure Requirement for actions and resources) og E4-3 (Actions and resources related to biodiversity and ecosystems).

Menneskelige ressourcer, bl.a.:

- Arbejdstimer.
- Viden og kompetenceudvikling.
- Eksterne konsulenter eller rådgivere.

Økonomiske ressourcer, bl.a.:

- Løn til medarbejdere.
- Løn til eksterne konsulenter, rådgivere osv.
- Budget til nødvendige materialer og infrastruktur.
- Budget til kompetenceudvikling.

Det er samtidig vigtigt at udpege de ansvarshavende for de forskellige dele af arbejdet og de hovedansvarlige, inkl. den højeste ledelsesrepræsentant, som er ansvarlig for hele området. Dette arbejde hænger sammen med processen forbundet med Spørgeramme 4 D1-3: etableringen af rammer for at monitorere, evaluere og ændre på opgaver, og arbejdet med at forbedre præstationen fra periode til periode.

B: Kortlægning og DMA (dobbelvæsentlighedsvurdering)

Et vigtigt led i arbejdet med ESG-arbejde generelt, og derfor også med biodiversitet i en ESG-kontekst, er en *kortlægning* af virksomhedens aktiviteter, som kan have *reale/faktiske* eller *potentielle* påvirkninger på biodiversitet. Virksomheden kan også have *muligheder* for at forbedre præstationen inden for arbejdet med biodiversitet. I ESRS og VSME kaldes det "Impacts, Risks and Opportunities" (IRO'er). Påvirkninger kan være både *positive* og *negative*. Begge typer skal identificeres og evt. rapporteres. For at kortlægge disse aktiviteter skal virksomheden ikke kun se på, hvad der sker lokalt eller internt, f.eks. i produktionen, udførelsen af tjenesteydelser eller drift af virksomheden. Der skal også kigges på hele virksomhedens **værdikæde**, herunder **forsyningskæden**, der hvor det er væsentligt for en given aktivitet eller handling.

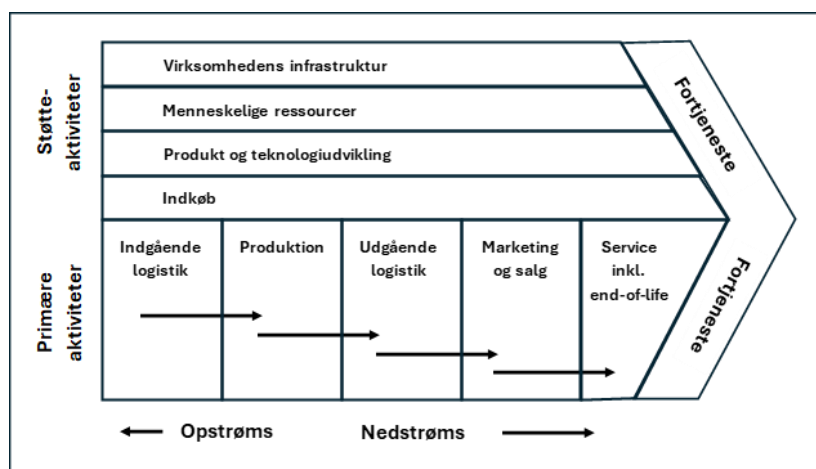
Her finder du hjælp til at opnå en forståelse af virksomhedens aktiviteter og omfanget af de relaterede indvirkninger, risici og muligheder (se B3-B4 og B5-B6).

Der skal også kigges på hele virksomhedens værdikæde (se B1-B2), der hvor det er væsentligt for en given aktivitet eller handling. Dette danner basis for rapporteringsarbejdet. En stor del af rammerne for dette arbejde er etableret i ESRS (EFRAG, 2025).

B1-2: Virksomhedens værdikæde, leverandørkæde og interessenter

Som nævnt ovenfor indeholder virksomhedens **værdikæde** alle aktiviteter og forbindelser, som er med til at skabe værdi for virksomheden. Det vil sige de interne, i selve virksomheden, og dem, både opstrøms (upstream) og nedstrøms (downstream), som ofte er udført af andre. Virksomheden har direkte indflydelse på deres interne aktiviteter. Opstrøms- og nedstrømsaktiviteter har virksomheden en mere indirekte indflydelse på. Her er der ofte andre, som tager hovedbeslutningerne. Aktiviteter i værdikæden kan både være i forbindelse med virksomhedens **primære aktivitet/funktion**, f.eks. produktion eller tjenesteydelser, og i forbindelse med **støttefunktioner**, f.eks. drift af bygninger (energi, varme), HR, indkøb (ikke forbundet med produktion, f.eks. kontorartikler, kantinemad) osv.

Ofte anvendes en model udviklet af professor i økonomi og management, Michael Porter, i 1985 (Porter, 1985). Modellen viser den klassiske værdikæde for en gennemsnitlig virksomhed (se figuren nedenfor).

Værdikædemodelen tegnet af Trautman, B. efter Porter, 1985.

ESRS og VSME bygger på denne klassiske definition af værdikæden. Tekstboksen nedenfor citerer ESRS' definition af en værdikæde:

I ESRS bilag 2 (Annex II) s. 33 (dansk) defineres **værdikæde** som:

Hele spektret af aktiviteter, ressourcer og forbindelser i forbindelse med virksomhedens forretningsmodel og det eksterne miljø, som den opererer i.

En værdikæde omfatter de aktiviteter, ressourcer og forbindelser, som virksomheden anvender og er afhængig af til at skabe sine produkter eller tjenester, fra udformning til levering, forbrug og levetid. Relevante aktiviteter, ressourcer og forbindelser omfatter:

- i. de aktiviteter, der indgår i virksomhedens egne aktiviteter, såsom menneskelige ressourcer*
- ii. aktiviteter i hele dens forsynings-, markedsførings- og distributionskanaler, såsom indkøb af materialer og tjenesteydelser samt salg og levering af produkter og tjenesteydelser, og*
- iii. de finansieringsmæssige, geografiske, geopolitiske og lovgivningsmæssige rammer, som virksomheden opererer i.*

Værdikæden omfatter aktører opstrøms og nedstrøms for virksomheden. Aktører opstrøms i forhold til virksomheden (f.eks. leverandører) leverer produkter eller tjenesteydelser, der anvendes i udviklingen af virksomhedens produkter eller tjenesteydelser. Enheder nedstrøms i forhold til virksomheden (f.eks. distributører, kunder) modtager produkter eller tjenester fra virksomheden. ESRS anvender udtrykket "værdikæde" i ental, selv om det anerkendes, at virksomheder kan have flere værdikæder.

Det er inden for denne værdikæde, at virksomhedens **interessenter** kan identificeres. I ESRS og VSME betragtes interessenter som relationer, der "kan påvirke eller blive påvirket af virksomheden" (ibid.). Her defineres to grupper interessenter: **berørte interessenter** og **brugere af bæredygtighedserklæringer** (se tekstboks nedenfor).

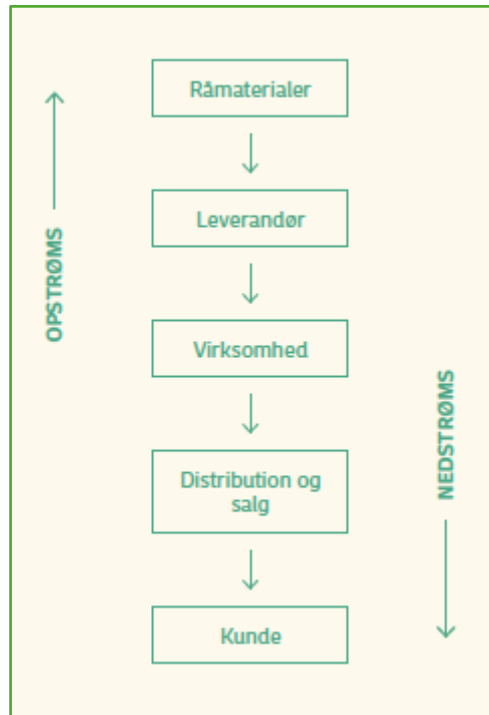
Virksomhedens interessenter (fra ESRS Annex II):

Berørte interessenter: *enkeltpersoner eller grupper, hvis interesser påvirkes eller kan blive påvirket – positivt eller negativt – af virksomhedens aktiviteter og dens direkte og indirekte forretningsforbindelser i hele dens værdikæde, og*

Brugere af bæredygtighedserklæringer: *primære brugere af generel regnskabsaflæggelse (eksisterende og potentielle investorer, långivere og andre kreditorer, herunder kapitalforvaltere, kreditinstitutter, forsikringsselskaber) samt andre brugere, herunder virksomhedens forretningspartnere, fagforeninger og arbejdsmarkedets parter, civilsamfundet og ikke-statslige organisationer, regeringer, analytikere og akademikere. Nogle, men ikke alle interessenter, kan tilhøre begge grupper.*

(ESRS Annex II, s. 29)

Virksomhedens **leverandørkæde**, også kaldt “forsyningskæde”, er ligeledes en del af værdikæden. I en meget forenklet udgave ser det ofte ud som modellen i figuren nedenfor (tegnet af Alves, C.):

I ESRS- og VSME-regi betragtes en forsyningskæde som “alle aktiviteter eller processer, der udføres af enheder i opstrøms led fra virksomheden, og som leverer produkter eller tjenesteydelser, der anvendes til udvikling og produktion af virksomhedens egne produkter eller tjenesteydelser. Dette omfatter enheder i opstrøms led, som virksomheden har en direkte forbindelse til (ofte omtalt som en førsteledsleverandør), og enheder, som virksomheden har en indirekte forretningsforbindelse med” (ESRS Annex II, s. 31).

Med en forståelse af sine aktiviteter, værdikæde og berørte interessenter kan virksomheden anvende en *dobbelt væsentlighedsvurdering* (DMA) for at identificere sine *væsentligste* bæredygtighedsforhold, påvirkninger, risici/trusler og muligheder. Nedenfor inddrages information fra tidligere i denne guide, og rammerne for DMA gennemgås.

B3-4: Kortlæg virksomhedens biodiversitetspåvirkninger og afhængigheder ud fra sfære

Den danske biodiversitetsindsats bygger på national lovgivning som Naturbeskyttelsesloven, Miljøbeskyttelsesloven, Skovloven og Nationalparkloven, der til en væsentlig grad er baseret på EU-direktiver. Naturbeskyttelsen indbefatter en række forskellige lovbestemte tilgange, fra naturbeskyttelseslovens §3, der gælder for alle vandløb og søer i Danmark, kystbeskyttelsen, strandbeskyttelsen, samt fredninger til de EU-udpegede Natura 2000-områderne. Disse udgør ryggraden i indsatsen for at beskytte truede arter og naturtyper.

For at gøre kortlægningsarbejdet mere overskueligt kan du som virksomhed systematisere det ud fra **tre sfærer**:

1. Egne aktiviteterets påvirkninger og afhængigheder af egne arealer.
2. Virksomhedens egne aktiviteter, der direkte påvirker områder uden for egne arealer.
3. Påvirkninger i, og afhængigheder af, virksomhedens værdikæde.

Figuren ovenfor viser en model over virksomhedens direkte og indirekte påvirkninger og afhængigheder i relation til biodiversitets tre sfærer (Lisbjerg, 2026). Påvirkninger har et ”indefra og ud” perspektiv; virksomhedens aktiviteter påvirker det eksterne miljø (biodiversitet).

Afhængigheder af biodiversitet har en effekt på virksomheder ”udefra og ind”; ændringer i biodiversitetens tilstand kan påvirke de økosystemtjenester, som virksomheder er afhængige af (ibid.). Vi vender tilbage til disse to perspektiver nedenfor i arbejdet med dobbelt væsentlighedsvurderingen (DMA).

De fleste danske SMV’er vil have de største påvirkninger og afhængigheder på biodiversiteten i Sfære 3, men det er dog stadig relevant at analysere alle sfærer. Hvis det er første gang, du arbejder med dette, kan du bruge processen som din baseline. Har du allerede tidligere kortlagt virksomhedens biodiversitetspåvirkninger og afhængigheder, kan du bruge dit eksisterende arbejde til at opdatere til aktuelle forhold.

Tabellen nedenfor viser eksempler på forskellige virksomhedstyper og et udpluk af deres aktiviteter indenfor de tre sfærer (Lisberg, 2026). Kig i tabellen og find branchen tættest på din. Brug eksemplerne under de 3 sfærer som inspiration til at identificere og kortlægge din virksomheds aktiviteter, påvirkninger og afhængigheder i forhold til sfærerne.

Branche	Sfære 1 <i>Egen matrikel eller forvaltede</i>	Sfære 2 <i>Aktiviteter, udenfor egne arealer</i>	Sfære 3 <i>Værdikæde (opstrøms/ nedstrøms)</i>
Produktionsvirksomheder <i>(fødevarer, tekstil, metal, plast, elektronik)</i>	Materialelagre, affald, kemikalier, støj/lys	Transport, lager, servicearbejde hos kunder	Råvarer, materialer, energi, kemikalier, leverandørkæder, produktets livscyklus
Håndværk & byggeri <i>(tømre, murer, VVS, entreprenør, anlægsgartner)</i>	Materialelagre, støj/lys, affald, forurening, kemikalier	Jordarbejde, rydning, beplantning, befæstning, spredning af invasive arter	Materialer (træ, beton, stål), kemikalier, udstyr, kunders brug af bygninger, infrastruktur og konstruktioner
Transport & logistik	Terminaler, lagre, havne, parkeringsarealer, lys/støj	Kørsel, sejlads, emissioner, risiko for spredning af arter	Brændstof, køretøjer, fartøjer, emballage, kunders transportkrav
Servicevirksomheder <i>(rengøring, facility management, IT-service, reparation)</i>	Ofte begrænset, evt parkeringsarealer – primært indkøb og kemikalier	Brug af kemikalier hos kunder, affald	Indkøb af produkter, rengøringsmidler, elektronik, leverandørvalg
Handel & detail <i>(butikker, webshops, grossister)</i>	Ofte begrænset, men fx parkeringsarealer, butiksarealer, affald, lys/støj	Levering, lager, distribution	Produkter, råvarer, emballage, leverandørkæder, bortskaffelse
Hospitality & oplevelser <i>(hoteller, restauranter, events, turisme)</i>	Udearealer, affald, vandforbrug Lys/støj	Events/attraktioner i naturen, slid på arealer	Fødevarer, tekstiler, rengøringsmidler, kunders rejser og forbrug
Landbrug, skovbrug, fiskeri	Arealanvendelse, jord, vand, arter, brug af pesticider, økosystemer	Drift på marker, skove, havområder, lækage af næring og pesticider, fysisk forstyrrelse	Foder, gødning, pesticider, maskiner, afsætning af produkter, fangstmetoder
Kontorbaserede brancher <i>(finans, rådgivning, marketing, ejendom)</i>	Begrænset – primært bygninger, parkeringspladser og ude-siddearealer Lys/støj	Transport, kundearbejde	Indkøb (papir, IT, møbler), investeringer, krav til kunder, leverandørvalg

Når du udfører arbejdet, er det vigtigt at være systematisk. Tænk over, hvordan du gemmer dine data, og hvordan du over tid kan tilgå dem for at følge status og se, hvor langt du er kommet i forhold til virksomhedens vision, mission, værdier og mål, samt for at gøre det nemmere, når du skal til at rapportere.

Der findes mange måder at gøre dette på; vælg den løsning, der passer bedst til jer, og hold det enkelt. Let tilgængelige værktøjer som Excel kan bruges. Afhængigt af virksomhedens størrelse og økonomi kan det også give mening at integrere arbejdet i eksisterende systemer, f.eks. ledelsessystemer. Vi vil i teksten henvise til yderligere materiale – listerne og de angivne henvisninger er dog ikke udtømmende.

Denne proces understøtter især **VSME-standardens miljødimension (Environment)** og kan anvendes som dokumentation i virksomhedens ESG-arbejde, herunder identifikation af påvirkninger, risici og muligheder relateret til natur og biodiversitet.

Kortlægning af Sfære 1

Arbejdet starter ved at analysere **Sfære 1**, altså egne arealer, som din virksomhed ejer eller er ansvarlig for gennem forpagtning eller forvaltning. Alt afhængigt af hvor store dine arealer er, kan du tage udgangspunkt i nedenstående fem punkter. Under Sfære 1 skal du som virksomhed se på, hvordan du giver dine lokaliteter de bedst mulige betingelser for biodiversitet. Det er vigtigt, at du i dette arbejde forholder dig til den lokale biodiversitet, og hvordan du ved din drift kan understøtte udbredelsen af lokale arter. Ofte har kommunen nogle fokusarter, som du og din virksomhed kan være med til at understøtte.

Kortlæg virksomhedens arealer

Første skridt er at skabe et overblik over de arealer, som virksomheden ejer, forpagter eller på anden måde har ansvar for. Kortlægningen skal give svar på, hvad arealerne består af, og hvordan de anvendes. Kortlægningen bidrager til at identificere virksomhedens påvirkninger og afhængigheder af biodiversiteten, som er et centralt element i VSME's krav om forståelse af miljømæssige forhold.

Værktøj – arealoverblik

- **Danmarks Arealinformation (Danmarks Miljøportal)**
Et officielt, nationalt værktøj, der samler data om ejendomsgrænser, arealanvendelse, miljøbeskyttelse og naturforhold i Danmark. Værktøjet er velegnet til virksomheder, der skal dokumentere deres arealanvendelse og miljøforhold i forbindelse med ESG- og VSME-rapportering. [KLIK HER](#)

Under dette arbejde er det især relevant for dig at se på:

1. Har virksomheden befæstede arealer?

Undersøg, om virksomheden råder over **befæstede arealer**, via **Danmarks Arealinformation** (se linket ovenfor) kan der fremskaffes luftfoto og kort-lag, der kan hjælpe med at identificere visuelt og afgrænse befæstede flader, f.eks.:

- parkeringspladser
- belagte stier og veje
- terrasser eller opholdsarealer med fast belægning.

Har virksomheden grønne arealer, og hvor store er de?

Det er vigtigt at kende typen af det grønne areal samt dets størrelse for at kunne vurdere omfanget af virksomhedens potentielle bidrag til biodiversitet.

Danmarks Arealinformation gør det muligt at opmåle arealer direkte i kortet (m² eller ha). Dine grønne arealer kan f.eks. være:

- plæner og græsarealer
- bede, buske og træbeplantninger
- naturprægede områder.

Relevans for VSME/ESG

Arealopgørelser kan bruges som **kvantitativ dokumentation** i ESG-rapportering og som baseline for fremtidige forbedringer.

2. Ligger arealerne op ad eller nær beskyttet natur?

Næste skridt er at undersøge, om virksomhedens arealer grænser op til – eller ligger i nærheden af – **beskyttede naturområder**.

Værktøjer til identifikation af beskyttet natur

- **Danmarks Arealinformation – Beskyttede naturtyper (§ 3)**
Viser naturtyper beskyttet efter naturbeskyttelsesloven, f.eks. enge, moser, overdrev og søer: [KLIK HER](#).
- **Natura 2000-kort, De Digitale Naturkort/Biodiversitetskortet (Miljøstyrelsen)**
Viser EU-udpegede habitat- og fuglebeskyttelsesområder; der kan ses områder med høj biodiversitetsværdi og levesteder for truede arter. Brug især kort-lagene under kategorien “Eksisterende natur og beskyttede arealer”: [KLIK HER](#).

3. Hvad befinder der sig på de grønne arealer i dag, og er de hjemmehørende?

Det er relevant at beskrive **det eksisterende naturindhold** på arealerne, f.eks.:

- planter
- træer og buske
- insekter og dyr.

Værktøjer til registrering af naturindhold

- **Arter.dk (inkl. app)**
Danmarks officielle platform til registrering af vilde arter. Data anvendes af myndigheder og forskere og kan bruges af virksomheder til at dokumentere biodiversitet på egne arealer [KLIK HER](#).
- **iNaturalist (internationalt)**
Et globalt anerkendt citizen-science-værktøj, der kan supplere dokumentationen: [KLIK HER](#).

Relevans for VSME/ESG

Artsregistrering kan bruges som **kvalitativ dokumentation** for virksomhedens påvirkning af og bidrag til biodiversitet. Hjemmehørende arter understøtter lokal biodiversitet, og dine samlede observationer kan bruges til at:

- danne dig et overordnet overblik over biodiversiteten lokalt

- identificere forbedringspotentialer.

4. Hvilken funktion har de grønne arealer, og hvordan driftes de?

Måden, hvorpå virksomhedens grønne arealer forvaltes og driftes i hverdagen, har stor betydning for den lokale biodiversitet. Drift og pleje kan enten understøtte eller begrænse mulighederne for planter, insekter og dyr for at etablere sig, finde føde og skabe levesteder. Samtidig kan arealerne – i et vist omfang – bidrage positivt til arbejdsmiljøet ved at give adgang til grønne omgivelser i løbet af arbejdsdagen.

Virksomheden bør derfor vurdere, hvordan den daglige drift påvirker biodiversiteten, bl.a. gennem:

- hyppighed og tidspunkt for græsslåning
- brug af maskiner, herunder støj og forstyrrelser
- beskæring, fjernelse af dødt ved og oprydning
- adgang til blomstrende planter, skjul, vand og variation i terræn og struktur.

Selv mindre ændringer i driftspraksis kan forbedre betingelserne for lokale arter uden at ændre arealernes overordnede funktion. Ofte vil det være muligt at kombinere flere funktioner på samme grund og inddele arealerne i zoner med forskellig pleje.

Kortlægningen kan gennemføres ved:

- observation af den nuværende drift og pleje
- gennemgang af driftsrutiner og plejeplaner
- dialog med relevante medarbejdere om brug og adgang til arealerne.

Relevans for VSME/ESG

I et VSME- og ESG-perspektiv er fokus på drift og anvendelse af grønne arealer særligt relevant, fordi:

- driften påvirker virksomhedens miljøaftryk og biodiversitet (E) direkte
- forbedret biodiversitet kan opnås gennem ændret praksis frem for store investeringer
- adgang til grønne omgivelser kan samtidigt have en positiv effekt på trivsel og arbejdsmiljø (S).

5. Vurdering af de fem drivkræfter for tab af biodiversitet

Som en del af kortlægningen i Sfære 1 bør virksomheden undersøge, i hvilken grad de **overordnede drivkræfter for biodiversitetstab** er til stede på egne arealer:

1. Ændring af arealanvendelse

Har virksomheden inddraget grønne arealer til f.eks. parkering, byggeri eller oplag – eller er der planer om dette?

2. Spredning af invasive arter

Findes der invasive planter på virksomhedens arealer, som kan sprede sig til nærliggende natur?

3. Forurening

Sker der forurening i form af:

- kemikaliebrug eller spild
- affald eller plast
- støj eller lysforurening
- afstrømning fra befæstede arealer?

4. Overudnyttelse/direkte efterstræbelse

Påvirkes dyr eller planter direkte gennem intensiv pleje, fældning, bekæmpelse eller forstyrrelse af levesteder?

Når du har en oversigt over jeres egne arealer, kan du sætte mål for disse – hvordan vil du fremover drifte dem med fokus på biodiversiteten? Kan de befæstede arealer mindskes, så de grønne arealer kan vokse? Kan du arbejde sammen med virksomheder omkring dig eller starte et samarbejde med kommunen, hvor fokus evt. kan være på, hvordan du kan understøtte udbredelsen af lokale arter? Arbejdet er altid nemmere, når du danner alliancer omkring dig. Læs mere om dette under afsnit C: Strategi og mål.

Kortlægning af Sfære 2

Her skal du se på din virksomhedens aktiviteter og på områder (biodiversitet/økosystemer), der direkte påvirkes af din virksomheds aktiviteter, men på arealer uden for egen kontrol eller ejerskab.

Denne sfære har to ben, nemlig 1: at du som virksomhed kan have nogle aktiviteter, der påvirker den omkringliggende biodiversitet uden for dine egne arealer, og 2: at din virksomhed tilbyder services, hvor du foretager aktiviteter på arealer, som du ikke ejer; det kunne f.eks. være virksomheder såsom anlægsgartnere, håndværk og byggeri, rengøring, *facility management* eller andre former for services.

Uanset hvilken type virksomhed du er, er det relevant for dig at overveje og undersøge, hvordan aktiviteter på egne arealer kan påvirke, eller er årsag til, tab af biodiversitet på nærliggende arealer. Det kan være udledninger eller spredning fra virksomhedens arealer gennem luften (lyd, lys) eller vand.

Du kan tage udgangspunkt i IPBES' typer af faktorer for at vurdere, hvor den største lokale direkte påvirkning er:

- Spredning af invasive arter, f.eks. hvis du dyrker eller sælger problematiske, ikke-hjemmehørende planter, som spreder sig til omgivelserne. Det kan også være, at du i dine produkter eller services spreder organismer til andre områder.
- Forurening, f.eks. hvis din virksomhed udleder spildevand og påvirker et økosystem. Eller hvis du i dine aktiviteter benytter forurenende produkter, som spredes uden for egne arealer. Det kunne f.eks. være vedligeholdelses- eller rensesubstanter eller materialer, som afgiver stoffer.
- Ændring af arealanvendelse, f.eks. hvis din virksomheds aktiviteter forårsager, at de nærliggende veje udbygges og dermed ændrer det oprindelige areal. Det kan også være, at du fælder eller fjerner eksisterende bevoksninger, gamle træer eller øger det befæstede, overdækkede areal, som en service på andres arealer.
- Direkte efterstræbelse: Indgår det f.eks. i dine aktiviteter at høste eller indfange vildtlevende organismer?

Du bør også undersøge, om din egen virksomheds vandforbrug har en påvirkning på biodiversitet og økosystemer i indvindingsområdet, eller om lokale naturlige vandveje påvirkes, f.eks. gennem afledning af regnvand, og dermed påvirker nærliggende arealer.

Særligt til virksomheder, der tilbyder services uden for egen grund

Sfære 2 er særligt relevant for virksomheder, der udfører aktiviteter på arealer, som de ikke selv ejer eller kontrollerer, f.eks.:

- anlægsgartnere og landskabspleje
- byggeri og håndværk
- rengøring og *facility management*
- skov- og naturpleje
- andre servicevirksomheder med fysisk arbejde på kunders arealer.

I disse tilfælde kan måden, arbejdet udføres på, have stor betydning for biodiversiteten – især hvis aktiviteterne omfatter jordbearbejdning, fældning, pleje af vækster eller etablering af grønne arealer.

Som SMV er det derfor vigtigt at forholde sig til:

- hvilke biologiske værdier der findes på de arealer, hvor arbejdet udføres
- om virksomheden introducerer eller fjerner arter
- hvordan jorden behandles
- om gamle træer, strukturer og levesteder bevares eller forsvinder.

Trin 1: Få overblik over natur og biodiversitet på andres arealer

Før virksomheden udfører aktiviteter på andres arealer, bør den skabe et overblik over, **om der findes beskyttet natur eller særlige biodiversitetsværdier**, som kræver ekstra hensyn.

Værktøjer til identifikation af beskyttet natur

- **Danmarks Arealinformation – Beskyttede naturtyper (§ 3)**
Viser naturtyper beskyttet efter naturbeskyttelsesloven, f.eks. enge, moser, overdrev og søer: [KLIK HER](#).
- **Natura 2000-kort, De Digitale Naturkort/Biodiversitetskortet (Miljøstyrelsen)**
Viser EU-udpegede habitat- og fuglebeskyttelsesområder, og der kan ses områder med høj biodiversitetsværdi og levesteder for truede arter. Brug især kort-lagene under kategorien “Eksisterende natur og beskyttede arealer”: [KLIK HER](#).
- **WWF Risk filter for biodiversitet og vand**
Klik på linket: [WWF Risk Filter Suite - Home](#).

Trin 2: Kend arterne, beskyt og undgå utilsigtet spredning

Når virksomheden arbejder på andres arealer, er det vigtigt at vide:

- hvilke arter der allerede findes
- om der er risiko for spredning af invasive arter
- om virksomhedens aktiviteter kan fjerne eller forstyrre arter.

Til at kortlægge dette og vurdere, om arbejdet kan tilrettelægges mere fordelagtigt for biodiversiteten, kan du f.eks. bruge:

- **Arter.dk**
Danmarks officielle platform til registrering af vilde arter. Data anvendes af myndigheder og forskere og kan bruges af virksomheder til at dokumentere biodiversitet på andres arealer: [KLIK HER](#).
- **iNaturalist (internationalt)**
Et globalt anerkendt citizen-science-værktøj, der kan supplere dokumentationen.
Klik på linket: [Et fællesskab for naturelskere · iNaturalist](#).
- **Liste over invasive arter**

Du kan læse mere om invasive arter her og se lister over disse på følgende side:

Klik på linket: [De invasive arter - Styrelsen for Grøn Arealomlægning og Vandmiljø](#).

Kortlægning af Sfære 3

Kortlægning af Sfære 3 kan være en udfordrende opgave. En virksomheds værdikæde kan have mange lag med mange interessenter, aktiviteter, produkter og geografiske områder. Påvirkninger, afhængigheder, risici og muligheder kan være mange.

Påvirkninger

Sfære 3 omfatter virksomhedens indirekte påvirkninger af biodiversitet i hele værdikæden – både opstrøms (leverandører, råvarer og materialer) og nedstrøms (produkter, services, kunders brug og bortskaffelse). Følgende information er baseret på input fra samarbejdet med Dennis Lisbjerg fra Bio Circular (Lisbjerg, 2026).

Selvom virksomheden ikke har direkte kontrol i denne sfære, har den en væsentlig indflydelse gennem sine valg af leverandører, materialer, krav og samarbejder. For mange virksomheder ligger en stor del af biodiversitetspåvirkningen netop her, hvilket gør det vigtigt at analysere både op- og nedstrømsforhold.

Opstrøms kan virksomheden bl.a.:

- Kortlægge råvarer og materialer samt deres oprindelse og biodiversitetsrisici (f.eks afskovning, vandmangel, pesticider og tab af levesteder).
- Prioritere ansvarlig anskaffelse (eller erstatning) af særligt risikofyldte materialer som soja, kaffe, bomuld, træ og fisk.
- Vurdere indkøb af driftsmidler og forbrugsprodukter som biler, kontorartikler og fødevarer.
- Undersøge leverandørers politikker for natur, kemikalier, vand og arealanvendelse.
- Overveje alternative leverandører, materialer og produktionsmetoder, herunder øget genbrug og brug af genanvendte materialer.

Nedstrøms kan virksomheden bl.a.:

- Vurdere produkters påvirkning ved både korrekt og forkert brug.
- Analysere bortskaffelse: affald vs. genbrug/genanvendelse samt materialernes nedbrydning.
- Forbedre design af egne produkter med fokus på holdbarhed, reparation og genbrug.
- Overveje hvordan services/tjenester påvirker kunders adfærd (f.eks. transport og forbrug).
- Tilbyde løsninger med lavere påvirkning, såsom *take-back-ordninger* samt bedre information til interessenter (kunder, slutbrugere).

Afhængigheder

Virksomheden er samtidig afhængig af biodiversitet og økosystemtjenester i hele værdikæden, f.eks. gennem adgang til råmaterialer, biomasse, stabile transportforhold og økosystemers evne til at understøtte brug og nedbrydning af produkter.

For at håndtere disse afhængigheder kan virksomheden:

- Kortlægge relevante økosystemtjenester i værdikæden.
- Samarbejde med leverandører om bæredygtig produktion.
- Vælge alternative materialer og metoder med mindre naturafhængighed.
- Informere kunder om bæredygtig brug og korrekt bortskaffelse.

Note: Det er projektgruppens håb at kunne fortsætte forskningen med skærpet fokus på Sfære 3, påvirkninger og afhængigheder i værdikæden og udviklingen af en guide eller værktøj, som kan hjælpe virksomheder med arbejdet på dette specifikke område.

Baseline

En baseline er et vigtigt udgangspunkt for virksomhedens (videre) arbejde med bæredygtighed generelt samt enkelte bæredygtighedsemner, såsom klima, biodiversitet og social ansvarlighed. Første gang man måler og kortlægger virksomhedens situation eller tilstand “her og nu”, dannes der et startpunkt, et “nulpunkt” eller en “baseline”. Denne baseline anvendes til at udvikle strategier, sætte mål samt sammenligne og vurdere virksomhedens fremtidige præstation i forhold til dens baseline og tidligere rapporteringsperioder.

I Preferred by Natures rapport, *Guide til virksomheders arbejde med at fremme biodiversitet*, defineres baseline som “referencescenariet for biodiversitet inden for et defineret område på et givet tidspunkt” (Preferred by Nature, 2024).

Preferred by Natures rapport er en god kilde til viden og rammer for virksomhedens praktiske arbejde med biodiversitet. Flere steder peger den på, hvordan forskellige aktiviteter kan rapporteres efter ESRS, dog standarderne inden de foreslåede omnibus-ændringer. Link til download af Preferred by Natures rapport: [KLIK HER](#).

B5-B6: Dobbelt væsentlighedsvurdering

I dette afsnit præsenteres først en dobbelt væsentlighedsvurdering som analyseværktøj til vurdering af virksomhedens største, eller *væsentligste*, påvirkninger, risici og muligheder. Den anvendes i forbindelse med virksomhedens arbejde med bæredygtighed generelt og ofte med ESG-rapportering. Derefter præsenteres hyppige påvirkninger, risici og muligheder specifikt forbundet med biodiversitet.

Det er vigtigt for virksomheder at kunne forstå de påvirkninger (eller “indvirkninger” på ESG-sprog), risici og muligheder, der er forbundet med deres “aktiviteter, forretningsforbindelser, geografiske områder eller andre faktorer” (ESRS). En væsentlighedsvurdering gør det muligt at sammenligne og vurdere disse op mod hinanden for at identificere de vigtigste (*væsentligste*) for virksomheden.

Væsentlighedsvurderinger er ikke nye, men i forbindelse med EU’s ESG-lovgivning, CSRD (Corporate Sustainability Reporting Directive), er der kommet fokus på “dobbelt væsentlighedsvurderingen”, DMA’en (Double Materiality Assessment). De tilhørende rapporteringsstandarder, ESRS (European Sustainability Reporting Standards), danner ikke kun rammerne for, hvad og hvordan større EU-virksomheder skal rapportere om deres bæredygtighedsforhold, men præsenterer også en ensartet tilgang til dobbelt væsentlighedsvurderinger. DMA’en er obligatorisk for virksomheder med rapporteringspligt, men er et godt værktøj for alle virksomheder. Når en virksomhed forstår sine væsentligste bæredygtighedsforhold, er det nemmere at sætte realistiske mål, lægge strategier og planlægge indsatser for at kunne minimere negative påvirkninger, fremme de positive, udnytte muligheder og håndtere evt. risici, hvor det batter mest.

Der er flere trin i en DMA. Først gennemgås metoderne for at analysere væsentlighed fra et ESG-perspektiv generelt. Bagefter diskuteres virksomhedens risici, trusler og muligheder fra et biodiversitetsperspektiv i dybden.

Rammerne for en dobbelt væsentlighedsvurdering – påvirkninger, risici og muligheder fra et ESG-perspektiv

En dobbelt væsentlighedsvurdering analyserer virksomhedens aktiviteter, forretningsforbindelser, geografiske områder eller andre faktorer samt relaterede bæredygtighedsforhold. Disse forhold er områder, hvor der opstår påvirkninger, risici og muligheder (IRO – Impacts, Risks, Opportunities) forbundet til virksomhedens handling. Påvirkninger og muligheder kan både være *positive* og/eller *negative*. Påvirkninger på og af biodiversitet kan også være *faktiske* – altså noget, der allerede sker i dag – eller *potentielle*, som først kan vise sig længere ude i fremtiden. Samtidig kan virksomheden være afhængig af biodiversitet på måder, der enten er tydelige i dag eller først kan blive mærkbare, når eller hvis naturens tilstand ændrer sig. På grund af dette skal man, ifølge ESRS, også vurdere IRO’er ud fra tre tidshorisonter: den korte tidsramme (ofte virksomhedens regnskabs- eller rapporteringsår), mellemtidsrammen (ofte op til fem år) og den lange tidsramme (mere end fem år). Valg af tidsrammerne skal begrundes i ESG-rapporten.

Ifølge de nye forslag til ESRS er der to tilgange til DMA’en, som kan kombineres. Som udgangspunkt kan en virksomhed starte med en mere enkelt DMA ved at vurdere de aktiviteter, der tydeligt er de vigtigste, eller som har klart de største påvirkninger, risici eller muligheder. Nogle gange kan dette være tydeligt, fordi man arbejder med bestemte materialer eller i en bestemt branche eller industri. Her ville alle, som forstår aktiviteterne for lignende virksomheder, identificere de samme “væsentlige” aktiviteter. Der kan også være aktiviteter, der er potentielt væsentlige for lige præcis din virksomhed, som ikke er dækket i ESRS’ emner og underemner, pga. særlige forhold hos jer. Disse aktiviteter skal også tages med i din DMA. Denne type DMA hedder “top-down” (EFRAG, 2025).

Alternativt kan en DMA udføres “bottom-up” eller med en kombination af de to metoder. En bottom-up-DMA tager udgangspunkt i listen over emner (topics) og underemner (subtopics), som findes i ESRS 1 Appendix A ([KLIK HER](#) – EFRAGs udkast til ESRS 1). Alle emner og underemner vurderes i virksomhedens DMA, foruden de bæredygtighedsforhold, som er identificeret som specifikke for din virksomhed.

Virksomhedens aktivitet kan f.eks. være at anskaffe aluminium til sine produkter. Dette kræver minedrift, som kan være årsag til ændringer i jordarealer, der kan forårsage både faktisk påvirkning og risiko for: *tab af biodiversitet* (bæredygtighedsforhold), *forurening af vand og jord* (bæredygtighedsforhold) osv. En aktivitet kan også være genopretning af et skovområde på en gammel landbrugsmark. Her kan der være en positiv indvirkning på biodiversiteten.

En DMA analyserer bæredygtighedsforholdene fra to perspektiver: indvirkningsperspektivet på miljø og mennesker (“I” – påvirkninger fra et “indefra-ud”-perspektiv), og de evt. finansielle påvirkninger (“R” og “O” – finansiell væsentlighed fra et “udefra-ind”-perspektiv). At vi skal forholde os til disse to perspektiver, er det “dobbelte” i *dobbelte væsentlighedsvurderingen*. Hvis en påvirkning, risiko eller mulighed vurderes væsentlig, *enten* indefra-ud *eller* udefra-ind, eller begge dele, er den væsentlig for virksomheden.

Fra dette dobbelte perspektiv tager man virksomhedens aktiviteter og bæredygtighedsforhold og udfører en form for risikoanalyse. Her vurderes påvirkninger, risici og muligheder forbundet til de identificerede bæredygtighedsforhold i forhold til *skala* (hvor slemt er det?), *omfang* (hvor udbredt er det?), *uoprettelighed* (kan det negative udredes, og hvor nemt?) og *sandsynlighed* (hvad er chancen for, at det sker?). Samtidig skal man huske at lave vurderingen ud fra det *korte, mellemlange og lange tidsperspektiv*.

Det er vigtigt at inddrage **berørte interessenter**. Der kan være forhold, som de mener, er væsentlige, men som ikke har været oplyst i din egen kortlægning. Deres input skal også tages med i din DMA.

Tekstboksen på næste side opsummerer DMA’er “trin for trin”.

Dobbelt væsentlighedsvurdering – trin for trin

1. Kortlæg virksomhedens aktiviteter og identificer IRO'er

- Hvad er de bæredygtighedsrelaterede påvirkninger, risici og/eller muligheder (IRO'er) forbundet til aktiviteterne?
- Inddrag berørte interessenter: er der faktorer, som de mener er væsentlige?

2. Forstå IRO'erne

- *Væsentlighedstype:* Vil der potentielt være påvirkningsvæsentlighed (I - indvirkning på miljø og/eller mennesker "indefra ud"), finansiel væsentlighed (R og/eller O - "udfra ind") eller begge dele?
- *Status for påvirkningsvæsentlighed:* Har IRO'en en faktisk eller potentiel påvirkning?
- *Påvirkning:* Er påvirkningen positiv eller negativ? En finansiel mulighed eller risiko?
- *Værdikæde:* Vedrører IRO'erne virksomhedens egen aktiviteter eller aktiviteter upstream eller downstream i værdikæden?
- *Tidshorisont:* Opstår IRO'erne i kort, mellem eller lang tidshorisont?

3. IRO risikoanalyse

IRO'erne vurderes udefra følgende karakteristika:

- a) **Skala - Hvor slemt er det?**
- b) **Omfang - Hvor udbredt er det?**
- c) **Uoprettelighed - Kan det negative udbedres, og hvor nemt?**
- d) **Sandsynlighed - Hvad er chancen for, at det sker?**

For indvirkninger (IRO - påvirkninger på mennesker og miljø) vurderes a, b, c og d. Vurdering af finansiel væsentlighed (IRO) inkluderer kun b og d. Tildel hver relevant karakteristika en værdi, f.eks. fra 1-5. Find gennemsnitstal for hver IRO.

Vurder hver IRO fra et indefra ud perspektiv (indvirkning på mennesker og natur) OG et udefra ind perspektiv (finansielt).

Beregningseksempel: En faktisk langtidspåvirkning med potentielle finansielle konsekvenser

1. Vi vurderer IRO 1 sådan fra et indefra ud perspektiv: Skala 5, Omfang 2, Uoprettelighed 1.
Dette har en potentiel finansiel konsekvens (udefra ind), som vurderes: Omfang 3 og Sandsynlighed 5
2. Læg tallene sammen: $5+2+1=8$ og $3+5=8$
3. Divider total med antal karakteristikker. Dette giver gennemsnittet: $8/3=2,7$ og $8/2=4$

4. Mål IRO'erne oppe mod hinanden

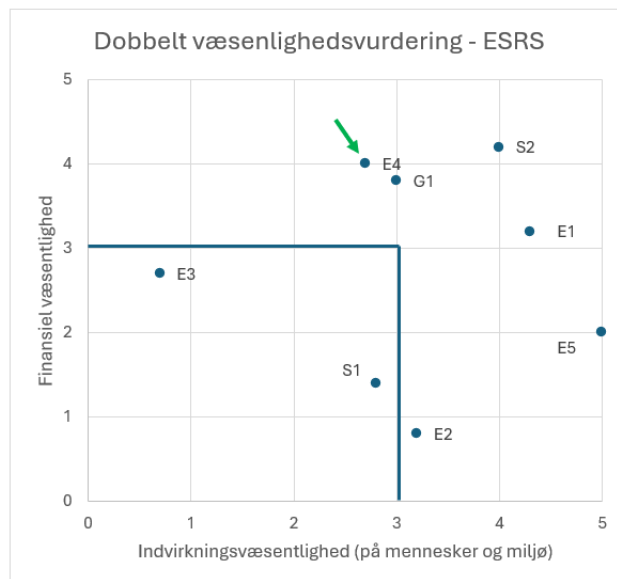
Sammenlign alle IRO'er og deres gennemsnitsværdier. Sæt en tærskel – over denne tærskel, vurderer vi en IRO og det tilhørende bæredygtighedsforhold som væsentlige.

5. Præsenter resultaterne (og vurderingsmetoderne)

Vis bæredygtighedsforholdene, i tekst og gerne grafisk, og highlight de væsentlige forhold, f.eks. i en graf med påvirkninger på miljø og mennesker/samfund på én akse, og finansielle påvirkninger på den anden.

Se et eksempel på side 34.

Når du har lavet din DMA, er det godt at vise dine resultater visuelt i en matrix. I eksemplet nedenfor vises resultater for en DMA baseret på et udvalg af de ti emnespecifikke bæredygtighedsfaktorer fra ESRS. Beregningseksemplet i tekstboksen på forrige side, **Dobbelt væsentlighedsvurdering – trin for trin**, findes ved den grønne pil, som punktet E4 (Biodiversitet). I matrixen er væsentlighedstærsklen sat til 3. Alt på 3 eller højere vurderes som væsentligt og skal rapporteres. En maksimumværdi i sig selv er tegn på, at faktoren er væsentlig. I vores beregningseksempel vil alle vurderede faktor med en værdi på 5 automatisk betragtes om væsentligt (f.eks. E5 i matrixen).

Selv om en SMV må vælge at rapportere efter VSME, anbefales det at tage stilling til de bæredygtighedsemner, som findes i Appendix 1 i ESRS 1. Herfra kan der laves en kobling mellem de emner i VSME og vurderingen i ESRS. Se afsnit "E4 Guide til at etablere rammer for kommunikation og rapportering: fokus på VSME" nedenfor. Det anbefales også at kigge på forskellige ESG-rapporter udgivet af danske virksomheder. Der er meget inspiration at hente i forhold til, hvordan DMA-resultater kan præsenteres, bl.a. med forklarende tekst, farver og titler på datapunkter.

For virksomheder, som er underlagt rapporteringspligt i CSRD, er det de IRO'er, der vurderes som væsentlige i en DMA, som skal afrapporteres i virksomhedens ESG-rapport. Datapunkterne er defineret i ESRS'erne. Hvis en virksomhed vælger frivillig rapportering, kan væsentlige forhold rapporteres som supplement til de datapunkter, som findes i VSME.

Biodiversitets risici/trusler og muligheder for virksomheden

Virksomheders forhold til biodiversitet handler både om **afhængigheder** og **påvirkninger**. Afhængigheden kan være direkte – f.eks. gennem vand, råmaterialer og økosystemtjenester som bestøvning og jordens frugtbarhed – eller indirekte gennem værdikæder (Church et al., 2022). Samtidig kan virksomheden påvirke biodiversiteten f.eks. gennem arealændringer, forurening og udnyttelse af naturens ressourcer. Omvendt kan ændringer i biodiversitet påvirke virksomheden. Hvis biodiversiteten f.eks. forringes, kan det føre til forstyrrelser i forsyningskæder, øgede omkostninger og tab af social accept.

Disse forhold skaber en række **risici** og **muligheder**, som samlet set har indflydelse på virksomhedens drift, udvikling og langsigtede strategi. Som virksomhed er det derfor vigtigt at undersøge både de risici og de muligheder, der hænger sammen med egne påvirkninger og afhængigheder af biodiversitet – både ved evaluering af nuværende og planlægningen af fremtidige aktiviteter.

For virksomheder kan tab af biodiversitet og forringelse af økosystemer nu og i fremtiden udgøre en reel forretningsrisiko. Efterhånden som tabet af biodiversitet og forringelse af naturen fortsætter, vil de økosystemtjenester, som virksomhederne er afhængige af, ophøre med at fungere. Det er derfor ikke tilstrækkeligt at betragte naturen eller biodiversitet og økosystemer som noget “uden for” virksomheden. Biodiversitet og intakte økosystemer er fundamentet for mange af de processer og ressourcer, som er nødvendige for drift, forsyning og fremtidig konkurrencekraft. Virksomheder, der ikke tager højde for deres påvirkninger og afhængigheder af biodiversitet og økosystemer i deres strategiarbejde, vil kunne stå over for forskellige risici såsom stigende omkostninger, ustabile forsyningskæder, nye krav fra kunder, myndigheder og investorer og samtidig gå glip af nye muligheder. Som virksomhed må du altså undersøge de risici, trusler og muligheder, der kan være i forbindelse med din påvirkning og afhængighed af biodiversitet i planlægning af fremtidige aktiviteter. Følgende to afsnit (*Biodiversitetsrisici* og *Biodiversitet - muligheder*) er skrevet på basis af WWF’s rapport udgivet i 2022 – *A Biodiversity Guide for Business* (Church, Walsh, Engel, & Vaupel, 2022).

Biodiversitetsrisici

For at en risiko opstår og er væsentlig⁴ for en virksomhed, kræver det et sammenspil mellem tre faktorer: 1) sandsynligheden for, at en **trussel** opstår, 2) i hvilken grad virksomheden er **eksponeret** for denne trussel og 3) virksomhedens **sårbarhed** over for truslen.

Hvor alle tre parametre er gældende, er der tale om en væsentlig trussel. Biodiversitetsrisici kan beskrives som risici for virksomheden, der opstår som følge af:

- **Trusler** i forbindelse med biodiversitet opstået på grund af ændringer i de forhold, virksomheder opererer under. Ændringer sker på baggrund af biodiversitetstab og dermed også reduktion af økosystemtjenester. Disse tab forværres yderligere af naturlige og menneskeskabte drivkræfter beskrevet tidligere.

⁴ Væsentligheden her vurderes ikke på samme måde som i DMA’en, men risici og mulighederne her kan inddrages som IRO’erne og vurderingen i virksomhedens DMA.

- **Eksponeringsgraden** drevet af hhv. to parametre: **1)** virksomhedens aktiviteter i områder, der er udsat for tab af biodiversitet – dette er både aktiviteter lokalt og i værdikæden **2)** i hvor stor udstrækning virksomheden er afhængig af og påvirker biodiversiteten i værdikæden.
- **Sårbarheden** bestemt af virksomhedens evne, eller mangel på samme, til at tilpasse sig den trussel, den er (eller vil blive) udsat for. Sårbarheden afhænger af en kombination af mange faktorer såsom virksomhedens størrelse, disponibel kapital, risikobevindsthed og risikostyring gennem værdikæden, operationel og ledelsesmæssig robusthed m.fl.

Sandsynligheden for, at en væsentlig risiko opstår, afhænger både af nuværende og fremtidige trusler, hvor alvoren af risikoen bestemmes af både eksponering-graden og sårbarhed. Når disse faktorer mødes, kan en væsentlig biodiversitetsrisiko opstå. Risici kan være, eller på sigt blive, væsentlige for virksomheden ud fra et finansielt, miljømæssigt og socialt perspektiv. Tab af biodiversitet kan føre til fire primære typer af risici samt en overordnet “transitionsrisiko” (Church, Walsh, Engel, & Vaupel, 2022):

Fysisk risiko er relevant for virksomheder, der er afhængige af biodiversitet, da biodiversitetstab kan føre til ressourceknaphed og forstyrrelser i værdikæden som følge af naturkatastrofer eller øgede driftsomkostninger, når tabet af økosystemtjenester skal kompenseres kunstigt.

En transitions-/overgangsrisiko kan opstå, hvis virksomhedens ikke tilpasser sig i forbindelse med, at der sker en samfundsmæssig, generel ændring, hvor fokus på biodiversitet bliver større både politisk, økonomisk og socialt. Transitionsrisikoen kan manifestere sig i form af følgende risici (Church, Walsh, Engel, & Vaupel, 2022):

Regulatoriske risici kan opstå, hvis der sker ændringer i miljølovgivning eller håndhævelse i forhold til de juridiske rammer for drift.

Omdømmerisici kan opstå, hvis offentligheden bliver opmærksom på virksomhedens påvirkning af biodiversitet. Dette vil potentielt kunne skade virksomhedens omdømme og føre til tab af branding-værdi og markedsandele.

Markedsrisici, som kan opstå på baggrund af ændrede fysiske, regulatoriske og/eller omdømmemæssige forhold og interessentdynamikker; dette kan medføre ressourceknaphed, højere inputpriser eller en faldende værdi i forhold til konkurrenter.

Biodiversitet – muligheder

Virksomheder har mange muligheder for at tage ansvar for biodiversitet. Disse muligheder afhænger både af de risici, der følger med tab af biodiversitet, og af de rammer, der gør det muligt at handle.

Der findes en lang række konkrete tiltag, som virksomheder kan benytte sig af for at beskytte og genoprette naturen – og samtidig skabe værdi for forretningen. Det handler om at påvirke de trusler og pres, der driver tab af biodiversitet globalt – både i virksomhedens værdikæde og på de steder, hvor virksomheden opererer.

Mulighederne opstår, når virksomhedens ambition om et øget ansvar for at opretholde stabile og robuste økosystemer, der medfører tilgang til økosystemtjenesterne, kombineres med virksomhedens evne til at handle. Biodiversitetsindsatsen bliver dermed en del af virksomhedens

bæredygtighedsrejse/bæredygtighedsstrategi – og en kilde til innovation og konkurrencefordele. Der er mange fordele for virksomheder ved at arbejde struktureret og fokuseret på biodiversitet og integrere det som en del af forretningen og dens strategi.

Der er mange grunde til, at en virksomhed kan være interesseret i at bevare, bruge og genoprette biodiversitet på en hensigtsmæssig måde – herunder omkostningsbesparelser og øget driftseffektivitet, nye indtægtskilder fra forretningsmodeller, markeder, produkter og tjenester samt forbedrede relationer til interessenter og øget branding-værdi.

Muligheder hænger ofte sammen med risikostyring, især når en virksomhed kan identificere en komponent af biodiversitet, der er meget væsentlig og ikke godt håndteret.

Biodiversitetsmuligheder for virksomheder kan falde i tre overordnede kategorier:

- **Stedbaserede muligheder:** Her kan virksomheder støtte bevarelse eller genopretning af bestemte områder (lokaliteter, landskaber og hele økosystemer). Virksomheden kan også undersøge forskellige årsager til tab af biodiversitet lokalt eller arbejde med at indføre politikker, der tager højde for påvirkningen af biodiversitet og økosystemer.
- **Markedsbaserede muligheder:** Opstår, når virksomheder udvikler biodiversitetsvenlige produkter og værdikæder for at imødekomme behovene i eksisterende markeder og åbne nye markeder.
- **Driftsbaserede muligheder:** Fremkommer ved ændring af interne praksisser på måder, der gavner biodiversitet eller forhindrer yderligere skade – og samtidig giver virksomheden sidegevinster som reducerede omkostninger.

Man kan kortlægge virksomhedens IRO'er i forhold til biodiversitet, hvor afhængigheder også kan spille en væsentlig rolle. Når man har forstået virksomhedens påvirkninger, afhængigheder, risici og muligheder fra et biodiversitetsperspektiv, kan man overføre emnerne til en DMA og analysere dem fra et ESG-perspektiv.

B7: Hvor batter det mest?

Ifølge IPBES skyldes tab af biodiversitet fem overordnede, direkte drivkræfter (IPBES, 2024). Det skønnes, at disse har stået for mere end 90 % af naturtabet i løbet af de seneste 50 år. De fem drivkræfter er:

- **ændret arealanvendelse og udnyttelse af havområder**, herunder skovrydning, urbanisering og intensivt land- og skovbrug
- vores **direkte efterstræbelse efter forskellige vilde arter**, f.eks. fiskebestande eller bestemte træer til tømmerproduktion
- **klimaforandringer**, som påvirker økosystemers stabilitet og arters udbredelse
- **forurening** med miljøfremmede stoffer, herunder næringsstoffer og giftstoffer
- **invasive arter**, der fortrænger hjemmehørende arter og ændrer økologiske balancer

Når indsatser og biodiversitetstiltag skal vurderes og prioriteres, ses der på hvilke, der har den mest positive effekt i forhold til de allokerede ressourcer til arbejdet. Det er derfor vigtigt at vide, hvilke af de fem drivkræfter vores aktiviteter påvirker, og hvor stor påvirkningen er, for at kunne vurdere hvilke indsatser vil have mest gavnlige effekt og hvor.

De fleste biodiversitetspåvirkninger for virksomheder sker i værdikæden via leverandører af både råmaterialer og færdige produkter (Sfære 3). Derfor er ansvarligt indkøb ofte det vigtigste – og mest håndterbare – indsatsområde for mindre virksomheder. Ved at indarbejde biodiversitetskriterier i indkøb kan virksomheder sikre, at deres værdikæde tager hensyn til biodiversitet og økosystemer. Den specifikke indsats afhænger af de specifikke materialer eller produkter, og de drivkræfter af biodiversitetstab de understøtter.

Det kan f.eks. være at:

- undgå materialer og produkter, som øver særligt pres på biodiversitet
- vælge materialer og produkter med certificeringer som inkluderer biodiversitet i deres kriterier
- samarbejde med leverandører med fokus på biodiversitet i deres arealanvendelse
- støtte lokale, mindre-intensive økologiske producenter, som fremmer biodiversitet i dyrkning og produktionen
- fremme cirkulære løsninger og materialer

Science Based Targets for Nature (SBNT) har udgivet en liste over råvarer med særligt høje påvirkningsgrader (High Impact Commodities List – HICL). Disse råvarer har høj risiko for at påvirke biodiversitet på land og i vand, og listen identificerer drivkræfterne for biodiversitetstab, samt andre påvirkninger, forbundet med hver råvare. Listen kan downloades her under Step 1a, Task 3: [LINK](#)

En LCA med biodiversitetsperspektiv

En Life Cycle Assessment (LCA) – også kaldet livscyklusvurdering – er en metode til at vurdere de potentielle miljøpåvirkninger og ressourceforbrug for et produkt eller aktiviteter gennem hele dets livscyklus. LCA adskiller sig fra traditionelle miljøtilgange ved at omfatte alle faser af produktets livscyklus, ikke kun produktionen. Metoden sammenstiller og evaluerer alle input, output og miljøpåvirkninger i hele værdikæden, herunder bl.a.:

- Råmaterialeudvinding
- Produktionsprocesser
- Brugsfase og levetid
- Bortskaffelse og potentiale for genanvendelse

En LCA kan principielt analysere mange forskellige miljøpåvirkninger, den kan for eksempel se på CO₂ aftryk, forurening, vandforbrug, affaldsgenerering og biodiversitet ¹².

Som virksomhed er det relevant at integrere biodiversitet i en LCA af produkter eller aktiviteter; en sådan analyse vil give virksomheder mulighed for bedre at forstå, hvordan deres produkter påvirker økosystemer og arter igennem hele værdikæden. Biodiversitetstab er tæt knyttet til arealanvendelse, råstofudvinding og forurening – alle centrale faser i en livscyklus. En LCA med biodiversitetsperspektiv giver et mere holistisk billede af miljøpåvirkninger, og ud fra en cirkulær tankegang kan den være med til at tydeliggøre, hvor ressourcer kan bruges igen for at mindske presset på naturen (Lindner, Fehrenbach, Winter, Bloemer, & Knuepfer, 2019).

En LCA kan give vigtigt indsigt i de data som er nødvendige for at identificere virksomhedens væsentlige bæredygtighedsforhold under en DMA (dobbelvæsentlighedsvurdering).

C: Strategi og mål

C3: Guide til at udvikle strategi og mål

Mål gør det muligt at følge din virksomheds arbejde, evaluere resultater, justere indsatsen og prioritere ressourcer for at opnå succes med bæredygtighedsarbejdet. Målene i forbindelse med ESG-arbejdet og biodiversitet fastsættes på basis af virksomhedens DMA – for at fremme de positive påvirkninger og minimere negative IRO'er. En strategi lægges derefter for at opnå målene.

En meget anvendt ramme for målsætning hedder SMART-modellen (Styrelsen for Undervisning og Kvalitet, 2024). Et SMART mål er: **s**pecifikt, **m**ålbart, **a**ccepteret, **r**ealistisk og **t**idsbestemt.

SMART mål:

Specifikt: Hvad skal vi gøre? Hvad skal vi opnå?

Målbart: Hvad er vores KPI'er (Key Performance Indicators)? Hvordan måler vi hvor langt vi er nået?

Accepteret (og ambitiøst): Alle, som skal bidrage til arbejdet, skal bakke op om målet (og målet skal være ambitiøst – der skal være en vis udfordring).

Realistisk: Er det overhovedet muligt at nå målet?

Tidsafgrænset: Der skal være en tidsfrist for at udføre arbejdet og nå i mål.

(Styrelsen for Undervisning og Kvalitet, 2024)

Strategien, som lægges for at opnå et mål, danner rammen for det praktiske arbejde. Virksomheden skal:

- udvikle en handlingsplan, etablere ansvarsområder og uddelegere arbejdsopgaver
- fastsætte en plan for monitoring, evaluering og justering af arbejdet
- etablere nye mål baseret på de opnåede mål og en opdateret kortlægning og vurdering (DMA)

Denne proces gentages løbende i virksomheden, som arbejdet udføres og målene opnås. Afsnit C5 nedenfor vejleder i, hvordan du kan udarbejde en handlingsplan.

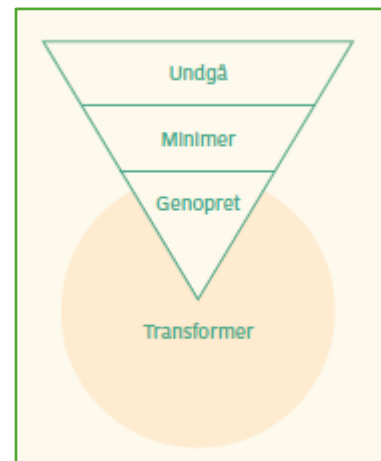
C4: Guide til, hvordan man prioriterer sine indsatser

Det kan være svært at vide, hvordan man skal prioritere biodiversitetsindsatserne. Målet er at investere ressourcerne, der hvor det gavner mest.

Afbødningshierarkiet (figuren til højre) udpeger fire prioriterede indsattstyper, som anvendes for at minimere, og helst undgå, negative påvirkninger, som biodiversitetstab (Preferred by Nature, 2024).

Vi har vendt Preferred by Natures model på hovedet for at fremhæve, at "undgå" biodiversitetstab har højest prioritet og størst indvirkning og kræver færrest ressourcer at udføre. Som vi bevæger os ned i modellen til "Minimer" og videre til "Genopret", kræver indsatserne flere ressourcer, og det bliver sværere at opnå positive resultater (Ibid.). Det ultimative mål, som kræver flest ressourcer, bredt samarbejde og politisk opbakning, er systemændring, både inden for og uden for virksomhedens værdikæde. Dette kræver en "transformation" af infrastruktur, teknologi, politiske rammer og sociale værdier, så beskyttelsen af eksisterende biodiversitet, og genoprettelsen af det tabte, bliver normen (Ibid.).

I virkeligheden vil en kombineret indsats, indenfor alle biodiversitets tre sfærer, gavne mange virksomheder, da det giver plads til små og større tiltag, inddrager flere medarbejdere og interessenter og giver større chancer for nå i mål med arbejdet.

C5: Guide til udarbejdelse af handlingsplan samt at uddelegere ressourcer

Én ting er at formulere mål og strategier, en anden er at omsætte det til praksis og konkrete handlinger. Her kan vi bl.a. hente råd og værktøjer i projektledelsesverdenen. Alt efter indsatsens eller projektets omfang og kompleksitet vil forskellige værktøjer være at anbefale.

To værktøjer, vi finder god anvendelse af, er Project Canvas – [LINK](#) og GANTT-kortet – [LINK](#).

Project Canvas giver det store overblik og er et fint værktøj til at kommunikere om projektet.

GANTT-kortet giver også overblik og giver mulighed for detaljeret at registrere og følge ansvars- og ressourcefordeling, handlinger og deres indbyrdes afhængigheder m.m.

De to værktøjer supplerer fint hinanden.

D: Monitering, evaluering og opfølgning

D3: Guide til at skabe en procedure for monitering og opfølgning

Monitering er en dobbeltsidet opgave. Det er vigtigt at monitere virksomhedens aktiviteter og IRO'er, for at følge ændringer i indvirkningen på biodiversitet:

- Har vores aktiviteter ændret sig?
- Har vores påvirkning og afhængighed af biodiversitet ændret sig?
- Har vi brug for nye indsatser eller at ændre på vores eksisterende indsatser?

Det er også vigtigt at monitere udviklingen i forbindelse med det strukturerede arbejde med biodiversitet:

- Følger vi vores politikker?
- Har vi de nødvendige ressourcer?
- Når vi vores mål?
- Har noget ændret sig siden sidst?
- Hvad skal vi gøre?

For begge opgaver er der brug for et system, eller en ramme, for at monitere udvikling, justere hvor nødvendigt og følge op på de nye (eller justerede) tiltag. En fast procedure kan anvendes, fastlagt i et dokument, så rammen er tilgængelig for relevante medarbejdere. Proceduren kan f.eks. indeholde følgende emner:

- Hvad skal monitoreres? (Hvilke aktiviteter, indsatser eller områder?)
- Hvordan skal det tjekkes? (Er der en bestemt metode eller værktøj? Hvordan skal det måles eller vurderes?)

- Hvor ofte skal det tjekkes? (Hver dag? Uge? Måned? År? Andet? Hvad giver mening under omstændighederne?)
- Hvem er ansvarlig for at monitere? Hvem er ansvarlig for justeringen og opfølgningen?
- Hvilke ressourcer skal allokeres?
- Hvad er status på arbejdet? Næste skridt?

E: Rapportering og kommunikation

E4: Guide til at etablere rammer for kommunikation og rapportering: fokus på VSME

Store europæiske virksomheder (over 1000 ansatte og 450 millioner EUR i nettoomsætning) er forpligtede til at rapportere om ESG (Erhvervsstyrelsen, 2026). Derimod er ESG-rapportering en frivillig opgave for mindre virksomheder og SMV'er. Kravene til den frivillige ESG-rapportering er meget overskuelige i forhold til rapporteringskravene til større virksomheder under ESRS. Vi gennemgår kort kravene her.

VSME-standarden er udviklet til at danne en simpel ramme for SMV'ers ESG-rapportering, og for at begrænse ESG-datamængden, som større virksomheder kan kræve af de mindre i deres værdikæder.

VSME er udgivet på alle EU-medlemslandenes sprog. Hvis en virksomhed vælger at rapportere efter VSME, skal den følge rammerne og inkludere alle "skal"-punkter, dvs. informationen hvor der står, at virksomheden skal præsentere bestemt data eller information (EFRAG, 2024). En SMV må godt vælge at rapportere under den mere omfattende ESRS, men dette kræver flere ressourcer og større arbejdsindsats, som kan være udfordrende for mindre virksomheder. ESRS kan alligevel anvendes som støtte eller til en lidt udvidet rapportering, især i forbindelse med DMA, som tidligere nævnt.

VSME er delt op i 2 dele: Basismodul (Basic Module) og Udvidet Modul (Comprehensive Module). Virksomheden vælger om den vil rapportere under basismodulet alene, eller under begge moduler.

I basismodulet er det muligt at rapportere om biodiversitet-relaterede emner flere steder: B1 (Grundlag for udarbejdelse), B2 (Indsatser, politikker og fremtidige initiativer for omstilling til en mere bæredygtig økonomi) og B5 (Biodiversitet). I Udvidet Modul, under C2, er der mulighed for at uddybe

B5 – Biodiversitet (EFRAG, 2024)

33. Virksomheden skal oplyse antallet og arealet (i hektar eller m²) af steder, som den ejer, har lejet eller forvalter i eller nær et biodiversitetsfølsomt område.

34. Virksomheden kan fremlægge parametre vedrørende arealanvendelse (i hektar eller m²):

- a) samlet arealforbrug
- b) samlet befæstet område
- c) samlet naturorienteret område på stedet og
- d) samlet naturorienteret område uden for stedet.

emner nævnt under B2 i Basismodulet (Indsatser, politikker og initiativer for omstilling til en mere bæredygtig økonomi), med en beskrivelse af disse indsatser, politikker og initiativer, bl.a. indenfor biodiversitet (EFRAG, 2024). Klik her for VSME på dansk: [LINK](#)

Tabellen (Lisberg, 2026) nedenfor forklarer hvilke data der skal, eller kan, indsamles for hvert oplysningspunkt vedr. biodiversitet.

Basismodul	Hvad skal rapporteres?	Skal rapporteres?	Hvordan kan det præsenteres?
B1	En kort beskrivelse af virksomhedens bæredygtigheds certificeringer eller mærker (VSME Bilag I punkt 25)	Skal, hvis relevant	Kan præsenteres i tabelform med følgende information hvor relevant: navnet på mærket, udstederen, dato/gyldigheden og evt. vurderingsscore (VSME Bilag II punkt 13)
B2	Indsatser, politikker og fremtidige initiativer for omstilling til en mere bæredygtig økonomi (VSME Bilag I punkt 26-28)	Skal, hvis relevant - i forhold til ét eller flere bæredygtighedsemner nævnt under B2 i VSME	Hvis allerede på plads eller planlagt, kan beskrives for hvert emne med følgende information: <ul style="list-style-type: none"> • Er der allerede indsats/politik eller fremtidige initiativer indenfor emnet? (ja/nej) • Er politikken eller initiativet offentliggjort? (ja/nej) • Indeholder indsatsen, politikken eller initiativet målsætninger? (ja/nej) (VSME Bilag II punkt 14)
B5	Antallet og arealet af steder, som virksomheden ejer, lejer eller forvalter, som befinder sig i eller nær et biodiversitetsfølsomt område Se Spørgeramme 4 for links til online kort over biodiversitetsfølsomme områder (VSME Bilag I punkt 33)	Skal, hvis relevant - dvs. skal hvis virksomheden ejer, lejer eller forvalter steder i eller nær mindst ét biodiversitetsfølsomt område	Kan præsenteres i tabelform: Lokation, arealet i hektar eller m ² , "er det i eller i nærheden af et biodiversitetsfølsomt område?" (ja/nej) samt navnet på det biodiversitetsfølsomme område (VSME Bilag II punkt 70-73)
B5	Beskrivelsen af arealforbruget Se Spørgeramme 4 definitioner, som kan hjælpe med at beskrive arealforbruget (VSME Bilag I punkt 34)	Kan, hvis virksomheden vil	Arealforbruget kan præsenteres i en tabel efter typen og i hektar eller m ² : samlet befæstet område, samlet naturorienteret område på stedet, samlet naturorienteret område uden for stedet, samlet arealforbrug (VSME Bilag II punkt 74-76)
Udvidet modul	Hvad skal rapporteres?	Skal rapporteres?	Hvordan kan det præsenteres?
C2	Beskrivelse af indsatser, politikker og fremtidige initiativer for omstilling til en mere bæredygtig økonomi (VSME Bilag I punkt 48-49)	Skal, hvis relevant OBS! Er relevant hvis rapporteret under B2)	I tabelform kan virksomheden beskrive indsatsen/politikken/initiativet og relevante leverandører eller kunder, evt. relaterede målsætninger, samt det højeste ledelsesniveau blandt de ansatte, der er ansvarligt for implementeringen, hvis udpeget (VSME Bilag II punkt 149)

Erhvervsstyrelsen har udgivet en **skabelon for ESG-rapportering**, baseret på VSME. Skabelonen er i PowerPoint-format, er velstruktureret og indeholder omfattende vejledning og links til relevante guider og viden. Det er et fremragende udgangspunkt for de fleste SMV'er, som vil rapportere om ESG eller samle data til levering i værdikæden, og den kan nemt redigeres og gøres mere personlig med billeder og tekst, afhængigt af virksomhedens ønsker og ambitionsniveau. Skabelonen kan downloades i seneste udgave på både dansk og engelsk ved at klikke [her](#).

På grund af Omnibus og “stopuret” afventer EU-virksomheder de endelige revisioner til CSRD og ESRS, som vil påvirke kravene til ESG-rapportering fremover. Disse krav til store EU-virksomheder med over 1.000 ansatte kan påvirke SMV’er i deres værdikæder. For information om de nuværende forslag til ændringer til ESRS, henviser vi til bl.a. EFRAGs side med omfattende information: [KLIK HER](#).

For alle virksomheder – også små og mellemstore – handler det yderligere arbejde med biodiversitet om at forstå, hvordan deres drift, produkter og værdikæde (inkl. forsyningskæden) både afhænger af og påvirker biodiversiteten. Det kræver pålidelige data og systematiske vurderinger, som kan synliggøre, hvor virksomhedens aktiviteter interagerer med biodiversitet, og dermed danne grundlag for at sætte mål og justere strategier. Det er dog ikke nødvendigt for SMV’er at anvende alle tilgængelige værktøjer. Det handler i stedet om at vælge de metoder, der passer bedst til virksomhedens størrelse, ressourcer og branche.

Som nævnt ovenfor, kan en **dobbelvæsentlighedsvurdering** (DMA – Double Materiality Assessment) hjælpe virksomheden med at identificere væsentlige risici, muligheder samt påvirkninger og afhængigheder – og virksomheden kan prioritere anvendelsen af forskellige værktøj og indsatser baseret på disse væsentlige forhold. DMA er obligatorisk for virksomheder med rapporteringspligt under CSRD, men er et godt værktøj for alle virksomheder. Når en virksomhed forstår sine væsentligste bæredygtighedsforhold, er det nemmere at sætte realistiske mål, lægge strategier og planlægge indsatser, for at kunne minimere negative påvirkninger, fremme de positive, udnytte muligheder og håndtere evt. risici, hvor det batter mest.

Ligger virksomhedens aktiviteter *i* eller *nær* disse steder? Her er tre links til anerkendte, online tjenester, som identificerer biodiversitetsfølsomme steder, både i Danmark og internationalt:

Styrelsen for Grøn Arealomlægning og Vandmiljøets kort over Natura 2000 områder: [LINK](#)

Interaktivt kort over Key Biodiversity Areas (KBA): [LINK](#)

Kort over UNESCOs World Heritage Sites: [LINK](#)

Nær definition: stedet overlapper delvist med, eller ligger lige op til det biodiversitetsfølsomme område.

For information om de nuværende forslag til ændringer til ESRS, henviser vi til bl.a. EFRAGs side med omfattende information. Her kan du få vejledning til udvidet arbejde med ESG-rapportering, DMA og andre relevante emner, bl.a. ESRS E4 Biodiversitet: [LINK](#)

E5: Guide til, hvordan man laver en kommunikationsplan

Formålet med en kommunikationsplan er kort og godt at skabe overblik over, hvad der skal kommunikeres til hvem, hvordan, hvornår og hvorfor og hvem der er ansvarlig for kommunikationsaktiviteten. Planen er dermed også et redskab til at sikre fælles fodslag mellem parterne involveret i kommunikationen.

Den eksakte udformning og detaljeringsgrad af kommunikationsplanen kan variere alt efter behov og præferencer. Med inspiration fra CFSA (Center for Frivilligt Socialt Arbejde), kan de følgende trin sættes i en tabel: Målgruppe, Budskab, Kanaler og tidspunkter, Ansvar og Justering (Borger, 2026).

Målgruppe	Budskab	Kanaler og tidspunkter	Ansvar	Justering

På deres hjemmeside vejleder CFSA i, hvordan du kan svare på følgende spørgsmål ifm. udvikling af en kommunikationsplan:

1. Hvem vil vi gerne nå? (målgrupper)
2. Hvad vil vi fortælle dem? (budskaber)
3. Hvordan og hvornår vil vi sige det? (kanaler og tidspunkter)
4. Hvem gør hvad? (ansvar)
5. Hvordan følger vi op? (justering)

CFSAs kommunikationsvejledning: [LINK](#)

E7: Guide til, hvordan man sikrer sin kommunikation i forhold til miljø og etiske påstande

Når en virksomhed overdriver de miljømæssige eller etiske aspekter af sit produkt eller sig selv, hedder det “greenwashing”, og det er ulovligt. Ligesom når en virksomhed markedsfører sit produkt eller virksomheden selv, er det vigtigt, at virksomheden overholder markedsføringsloven og Forbrugerombudsmandens [Vejledning om brug af miljømæssige og etiske påstande m.v.](#) (2014, 2017). I 2024 opdaterede Forbrugerombudsmanden sin “kvikguide” til virksomheder og udgav [Virksomheders miljømarkedsføring – Forbrugerombudsmandens anbefalinger](#), som indeholder omfattende rammer og eksempler på, hvad virksomheder må og ikke må, når de fortæller om deres arbejde med bæredygtighed. Loven og rammerne gælder også for ESG-rapportering. Det er klart, at en virksomhed ikke må sige noget, som ikke er sandt. Men den må hellere ikke sige noget, som ikke kan dokumenteres.

I ESG-lovgivning (ESRS Tillæg B og VSME Punkt 9) stilles der krav til, at informationen i ESG-rapportering skal have følgende karakteristika:

- **Relevans** – indholdet skal være relevant i forhold til virksomhedens aktiviteter og resultater.
- **Troværdig repræsentation** – rapporteringen skal præsentere virksomhedens forhold på en troværdig måde.
- **Sammenlignelighed** – information skal præsenteres på en måde (data-enheder, struktur, beregningsmetoder osv.), så den kan sammenlignes med lignende information fra tidligere år eller andre virksomheder.
- **Verificerbarhed** – informationen skal kunne dokumenteres, valideres eller bevises som sandhed.
- **Forståelighed** – informationen skal præsenteres på en måde, så en gennemsnitlig læser og virksomhedens interessenter kan forstå det.

Disse karakteristika læner sig godt op ad Forbrugerombudsmandens anbefalinger. Hvis en virksomhed opfylder disse krav til ESG-rapporteringens kvalitet, er der mindre risiko for, at virksomheden rapporterer i strid med markedsføringsloven.

Mange virksomheder er bange for at sige noget forkert, eller nærmere: på den forkerte måde. De er så bange for at *greenwashe*, at de i stedet tier stille. Det hedder “greenhushing”. Det er alligevel vigtigt at rapportere og dele de gode historier og den gode præstation, men rapporteringen skal vise det gode og det dårlige; det positive og det negative. En ESG-rapport skal afspejle virksomhedens virkelighed. Det er derfor vigtigt, når virksomheden rapporterer, at den forholder sig til faktum, konkrete datapunkter, eksisterende politikker, strategier og mål. Virksomheden skal kun fremlægge opmålt, nedskrevet, dokumenteret, verificerbar information og anvende de kendte og anvendte målenheder, faglig terminologi og beregningsmetoder. Hvis du er i tvivl, tilbyder Forbrugerombudsmanden en service, hvor man kan få en slags “forhåndsgodkendelse” på en tekst, reklame eller udtalelse, som tænkes udgivet offentligt.

Kort og godt: Afspejl virksomhedens situation og udvikling, som den er, uden at sige mere; uden at bruge brede eller vage kvalitative udtryk som “bæredygtig”, “klimavenlig” eller “godt for miljøet”. Disse påstande er utroligt svære at bevise. Husk de fem karakteristika i ESG-lovgivningen, og kig på Forbrugerombudsmandens vejledninger og anbefalinger. Så kan du udgive en ESG-rapport og fortælle om virksomhedens arbejde med bæredygtighed med god samvittighed.

Referencer

- Biodiversitetsrådet. (2024). *Finansiering af Danmarks biodiversitetsindsats - perspektiver på den offentlige og private sektors rolle og bidrag*. Hentet fra www.biodiversitetsraadet.dk
- Brondízio, E., Settele, J., Díaz, S., & Ngo, H. (2019). *The Global Assessment Report of the Intergovernmental Science-Policy Platform on Biodiversity and Ecosystem Services*. IPBES.
- Church, R., Walsh, M., Engel, K., & Vaupel, M. (2022). *A Biodiversity Guide for Business*. WWF.
- Det Europæiske Råd. (2026). *Biodiversitet*. Hentet fra <https://www.consilium.europa.eu/da/policies/biodiversity/>
- IPBES. (2019). *SUMMARY FOR POLICYMAKERS SUMMARY FOR POLICYMAKERS OF THE IPBES GLOBAL ASSESSMENT REPORT ON BIODIVERSITY AND ECOSYSTEM SERVICES*. IPBES. Hentet fra www.ipbes.net
- IPBES. (2024). *Thematic Assessment Report on the Underlying Causes of Biodiversity Loss and the Determinants of Transformative Change*. Hentet fra <https://zenodo.org/records/17099472>
- Lindner, J. P., Fehrenbach, H., Winter, L., Bloemer, J., & Knuepfer, E. (2019). Valuing Biodiversity in Life Cycle Impact Assessment. *Sustainability*, 11(20).
- M. Fischer et al. (2018). *Summary for Policymakers of the Regional Assessment Report on Biodiversity and Ecosystem Services for Europe and Central of the Intergovernmental Science-Policy Platform on Biodiversity and Ecosystem Services*. IPBES. Hentet fra www.ipbes.net
- Ministeriet for Grøn Trepert. (2026). *Hvad er biodiversitet?* Hentet fra Styrelsen for Grøn Arealomlægning og Vandmiljø: <https://sgavmst.dk/natur-og-jagt/naturen-i-danmark/biodiversitet/hvad-er-biodiversitet>
- Nordic LCA. (2024). *Hvad er en LCA? - hvordan LCA styrker bæredygtighed*. Hentet fra Nordic LCA: <https://www.nordiclca.dk/viden/hvad-er-en-lca>
- Preferred by Nature. (2024). *Guide til virksomheders arbejde med at fremme biodiversitet*. Biodiversitetspartnerskabet.
- United Nations. (1992). *United Nations Convention on Biological Diversity*. Rio de Janeiro: United Nations.
- World Economic Forum. (2020). *New Nature Economy Report 2020*.
- WWF. (2024). *2024 LIVING PLANET REPORT - A System in Peril*.

Bilag 1 – Spørgerammerne

Spørgeramme 1

Sfære 1	Ejer din virksomhed, eller hæfter den for, fysiske "grønne" eller befæstede arealer, som den råder over?	☐ JA	☐ NEJ
Sfære 2	Har din virksomhed aktiviteter, som direkte påvirker presset på biodiversitet i områder under andres ejerskab eller ansvar, på andres arealer eller som led i andres virksomhedsaktiviteter?	☐ JA	☐ NEJ
Sfære 3	Anvender din virksomhed bio-baserede materialer/produkter, enten ifm. primære aktiviteter eller støtteaktiviteter?	☐ JA	☐ NEJ
	Anvender din virksomhed andre materialer/produkter, enten ifm. primære aktiviteter eller støtteaktiviteter, som stammer fra områder eller processer med potentiale for at påvirke/eller blive påvirket af ændringer i biodiversitet?	☐ JA	☐ NEJ

Spørgeramme 2

	Vil din virksomhed arbejde med biodiversitet?	☐	☐
		JA	NEJ
1	Hvorfor?	<input type="text"/>	
2	Hvor vil du arbejde med biodiversitet? <i>(Fiere må gerne vælges)</i>		
	☐ Lokalt		
	☐ I værdikæden		
3	På hvilke niveauer vil du kigge på din virksomheds aktiviteter forhold til biodiversitet? <i>(Fiere må gerne vælges)</i>		
	☐ Virksomhedsniveau		
	☐ Afdelingsniveau		
	☐ Produktniveau (varer eller tjenester)		
	☐ Aktivitets- eller event niveau		
	☐ Andet. Beskriv: <input type="text"/>		
4	Hvorfor vil du arbejde med biodiversitet?		
	☐ Gøre noget godt for verden/naturen		
	☐ Bruge det i kommunikation/markedsføring/rapportering		
	☐ Krav – lov (f.eks. ESG-rapportering)		
	☐ Pres fra værdikæden – kunder, leverandører, osv.		
	☐ Glade medarbejdere/kunder/Interessenter		
	☐ Være en mere ansvarlig virksomhed		
	☐ Andet. Beskriv: <input type="text"/>		

Spørgeramme 3

1	Er din virksomhed i gang med at arbejde med biodiversitet?	☐ JA	☐ NEJ
	Indenfor hvilke "sfærer"? (Se side 4)		
	☐ Sfære 1		
	☐ Sfære 2		
	☐ Sfære 3		
2	Har I sikret, at jeres arbejde er i overensstemmelse med loven samt de anerkendte rammer og standarder for arbejdet med biodiversitet?	☐ JA	☐ NEJ
3	Har din virksomhed udtrykt sine ambitioner ift. biodiversitet offentligt, enten på skrift eller på anden måde?	☐ JA	☐ NEJ
4	Hvem har virksomheden inddraget i sit arbejde med biodiversitet?		
	☐ Ledelsen? ☐ Medarbejdere? ☐ Eksterne Interessenter? ☐ Andre. Beskriv: <input type="text"/>		
5	Arbejder din virksomhed systematisk med biodiversitet?	☐ JA	☐ NEJ
	På hvilke måde?		
	☐ Inddragelse af Interessenter (Interne og eksterne)		
	☐ Kortlægning af virksomhedens aktiviteter i hele værdikæden (ift. biodiversitet)		
	☐ Kortlægning og evaluering af påvirkninger, risici og muligheder ift. biodiversitet		
	☐ Indsamling og håndtering af biodiversitetsrelateret data		
	☐ Brug af data til udarbejdelse strategi og mål		
	☐ Evaluering af præstation ift. strategi og mål, og opdatering efter behov		
	☐ Kommunikation (Internt og eksternt) om biodiversitet, f.eks. ESG-rapportering		
	☐ Andet. Beskriv: <input type="text"/>		
6	Har I defineret ansvarsområder og de ansvarlige for at udføre arbejdet?	☐ JA	☐ NEJ
7	Har I stillet økonomiske/menneskelige ressourcer til rådighed for at udføre arbejdet?	☐ JA	☐ NEJ
8	Er der de rette kompetencer in house til at udføre arbejdet?	☐ JA	☐ NEJ
	Anvender I andres eksterne kompetencer?	☐ JA	☐ NEJ
	Hvis nej, har I en plan for at skaffe/udvikle disse? (Enten internt eller eksternt)	☐ JA	☐ NEJ

Spørgeramme 4

Start her (A)	A	B	C	D	E
	Vision, mission, værdier og omfang	Kortlægning og DMA	Mål og strategi	Monitering, evaluering og opfølgning	Rapportering og kommunikation
1	<p>Er din virksomhed begyndt at arbejde med, eller tænke over hvordan i påvirker eller påvirkes af biodiversitet?</p> <p>☐ JA → A2 ☐ NEJ → A3</p>	<p>Har I identificeret jeres berørte interessenter og kortlagt virksomhedens værdikæde?</p> <p>☐ JA → B3 ☐ NEJ → B2</p>	<p>Har I udviklet mål og en strategi for at opnå dem, baseret på resultaterne af jeres kortlægning?</p> <p>☐ JA → C2 ☐ NEJ → C3</p>	<p>Har I en procedure for at følge og justere jeres arbejde i forhold til strategi og mål?</p> <p>☐ JA → D2 ☐ NEJ → D3</p>	<p>Har I eksisterende rammer for rapportering, datalevering og kommunikation vedr. biodiversitet?</p> <p>☐ JA → E2 ☐ NEJ → E5</p>
2	<p>Har I skrevet biodiversitet ind i virksomhedens Vision/Mission?</p> <p>☐ JA → A5 ☐ NEJ → A4</p>	<p>Kortlæg virksomhedens berørte interessenter og værdikæde.</p> <p>Gå til B3</p>	<p>Kig på disse og opdater efter behov.</p> <p>Gå til C4</p>	<p>Evaluer jeres fremskridt ift. jeres kortlægning sammenlignet med jeres strategi og mål, og tilpas efter behov.</p> <p>Gå til E1</p>	<p>Er jeres rammer tilpasset kravene etableret i VSME (evt. ERS)?</p> <p>☐ JA → E3 ☐ NEJ → E4</p>
3	<p>Vil I arbejde med biodiversitet i jeres virksomhed?</p> <p>☐ JA → A4</p>	<p>Har I lavet en kortlægning af virksomhedens aktiviteter (evt. indenfor biodiversitet's 3 størrelser), som påvirker, har risiko for at påvirke eller er afhængige af biodiversitet og/eller påvirkes af den?</p> <p>☐ JA → B5 ☐ NEJ → B4</p>	<p>Sæt mål og udvikl en strategi for at formindske reelle og potentielle negative indvirkninger på, og af, biodiversitet, realisere muligheder samt fremme de positive indvirkninger.</p> <p>Gå til C4</p>	<p>Etabler et system til at monitere og følge op på jeres fremskridt og behov for justering af arbejdet, strategi og/eller mål, baseret på resultater af jeres kortlægning.</p> <p>Gå til D2</p>	<p>Er der andet arbejde som I vil rapportere om andet end datapunkterne i VSME?</p> <p>☐ JA → E6 ☐ NEJ → E7</p>
4	<p>I kan skrive jeres ønske om at fokusere på biodiversitet i jeres virksomheds vision eller mission. Husk ambitioner og "omfang" for jeres arbejde.</p> <p>Gå til A5</p>	<p>Kortlæg de af virksomhedens aktiviteter, som påvirker, har risiko for at påvirke og/eller påvirkes af biodiversitet (afhængighed). Brug evt. biodiversitet's 3 størrelser som ramme. Brug denne kortlægning som enten baseline (hvis første kortlægning) eller seneste opdatering til aktuelle forhold.</p> <p>Gå til B5</p>	<p>Placer jeres strategier og mål i en kontekst af hvilke indsatser der har størst effekt/påvirkning. Vil I mere på nuværende tidspunkt?</p> <p>☐ JA → C3 ☐ NEJ → C5</p>		<p>Sikr at jeres kommunikation inkluderer datapunkter krævet af VSME.</p> <p>Gå til E3</p>
5	<p>Har I de rette kompetencer i virksomheden til at udføre det ønskede arbejde?</p> <p>☐ JA → A6 ☐ NEJ → A7</p>	<p>Har I identificeret jeres væsentlige faktorer baseret på DMA (dobbelvæsentlighedsvurdering)?</p> <p>☐ JA → B7 ☐ NEJ → B6</p>	<p>Prioritér indsatsområderne for at nå jeres mål, og lav en arbejdsplan med fokus på at fordele ressourcerne.</p> <p>Gå til D1 (inden I udfører arbejdet på indsatsområderne)</p>		<p>Lav en kommunikationsplan. Sikr at I tilpasser planen de krav som etableres i VSME, som minimum.</p> <p>Gå til E3</p>
6	<p>internt ☐ Eksternt</p> <p>Gå til B1</p>	<p>Identificer jeres væsentlige faktorer baseret på DMA.</p> <p>Gå til B7</p>			<p>Identificer de andre områder, som skal rapporteres, og saml data og informationen så de er klar til at blive sat ind i rapporten/kommunikationen.</p> <p>Gå til E7</p>
7	<p>Alloker de nødvendige ressourcer, menneskelige og økonomiske, for at udvikle eller indhente relevante kompetencer.</p> <p>Gå til B1</p>	<p>Placer jeres indsatser i en kontekst af hvilke der har størst effekt/påvirkning. Brug denne viden til at prioritere indsatser, sætte mål og udvikle strategi (C3).</p> <p>Gå til C1</p>			<p>Sikr at al rapportering og kommunikation opfylder rammerne etableret i Markedsføringsloven og Forbrugerombudsmandens retningslinjer for miljø- og etiske påstande.</p>

Bilag 2 – Tjekliste til virksomheder – Kortlægning af Sfære 1

(VSME/ESG – Miljø)

Overordnet afklaring

- Har vi identificeret alle arealer, som virksomheden:
 - ejer
 - forpagter
 - lejer eller
 - forvalter?
- Har vi taget stilling til, hvordan vores drift kan give de **bedst mulige betingelser for biodiversitet** på disse arealer?
- Har vi overvejet, om der findes **lokale arter eller kommunale fokusarter**, som vi kan understøtte gennem vores arealdrift?

1. Kortlægning af virksomhedens arealer

- Har vi skabt et samlet overblik over vores arealer (f.eks. via Danmarks Arealinformation – Danmarks Miljøportal)?
- Har vi dokumenteret:
 - hvad arealerne består af
 - hvordan de anvendes i dag?
- Har vi overblik over både vores **påvirkninger og afhængigheder** af biodiversitet?

1.1 Befæstede arealer

- Har vi identificeret befæstede arealer som f.eks.:
 - parkeringspladser
 - belagte stier og veje
 - terrasser eller opholdsarealer med fast belægning?
- Har vi vurderet, om befæstede arealer kan bidrage til:
 - afstrømning
 - fragmentering af levesteder
 - støj eller lysforstyrrelse?

1.2 Grønne arealer – type og størrelse

- Har vi identificeret alle grønne arealer, f.eks.:
 - plæner og græsarealer
 - bede, buske og træer
 - naturprægede områder?
- Har vi opmålt størrelsen af de grønne arealer (m² eller ha)?
- Har vi registreret dette som **baseline** for fremtidige forbedringer?

2. Nærhed til beskyttet natur

- Har vi undersøgt, om vores arealer:
 - grænser op til
 - eller ligger tæt på beskyttet natur (§3, Natura 2000 m.m.)?
- Har vi vurderet, om nærheden stiller særlige krav – eller giver muligheder – for biodiversitetsindsats?

3. Naturindhold og hjemmehørende arter

- Har vi kortlagt, hvad der findes på de grønne arealer i dag, f.eks.:
 - planter
 - træer og buske
 - insekter og dyr?
- Har vi brugt værktøjer som:
 - Arter.dk (inkl. app)
 - iNaturalisttil at understøtte registreringen?
- Har vi vurderet, om arterne er **hjemmehørende**?
- Har vi brugt observationerne til:
 - at skabe overblik over lokal biodiversitet
 - at identificere forbedringspotentialer?

4. Funktion og drift af grønne arealer

- Har vi taget stilling til, hvilken funktion de grønne arealer har:
 - rekreative opholdsarealer
 - grønne områder med ensartet udtryk
 - natur- eller biodiversitetsarealer med lav plejeintensitet?
- Har vi vurderet, hvordan driften påvirker biodiversiteten, f.eks. i forhold til:
 - hyppighed og tidspunkt for græs slåning
 - brug af maskiner, støj og forstyrrelse
 - beskæring og fjernelse af dødt ved
 - adgang til blomstrende planter, skjul, vand og variation?
- Har vi overvejet, om mindre ændringer i driften kan:
 - understøtte flere lokale arter
 - uden større investeringer eller ændret funktion?
- Har vi kortlagt driften gennem:
 - observation
 - gennemgang af driftsrutiner/plejeplaner
 - dialog med relevante medarbejdere?

5. Vurdering af de fem drivkræfter for tab af biodiversitet

5.1 Ændring af arealanvendelse

- Har vi tidligere inddraget grønne arealer til byggeri, parkering eller oplag?
- Er der planer om dette fremadrettet?

5.2 Spredning af invasive arter

- Findes der invasive plantearter på vores arealer?
- Kan de sprede sig til nærliggende natur?

5.3 Forurening

- Forekommer der:
 - kemikaliebrug eller spild?
 - affald eller plast på udearealer?
 - støj- eller lysforurening?
 - afstrømning fra befæstede arealer?

5.4 Overudnyttelse/direkte påvirkning

- Påvirkes planter eller dyr gennem:
 - intensiv pleje
 - hyppig slåning eller beskæring
 - fældning eller bekæmpelse?

5.5 Klimarelaterede påvirkninger (indirekte)

- Forstærker pleje eller indretning:
 - tørke?
 - varme?
 - manglende variation i beplantning og struktur?

5.6 Samlet vurdering (VSME/ESG)

- Har vi identificeret vores væsentligste:
 - påvirkninger
 - risici
 - muligheder i forhold til biodiversitet?
- Har vi udpeget realistiske forbedringstiltag, der passer til en SMV?
- Kan resultatet anvendes som dokumentation i vores VSME- og ESG-arbejde?